

Inhoudsopgave

- **Aanleiding en doelstelling**
- **Vooronderzoek**
- **School(= domein) keuze**
- **Doelgroepen**
- **Projectorganisatie**
- **Het toelatingsonderzoek**
- **Overzicht van deelnemers aan het project Flexibele toelating 2006/ 2007**
- **Resultaten**
- **Kwalitatieve evaluatie november 2006**
- **Kwantitatieve evaluatie januari 2007**
- **Uitvalpercentage september 2007**
- **Eindconclusies**

Bijlagen:

- 1. Samenvatting resultaten vooronderzoek**
- 2. Beschrijving beoordelingsprocedure Flexibele toelating (definitief)**
- 3. Kwalitatieve evaluatie F.T. procedure november 2006**
- 4. Kwantitatieve evaluatie F.T. procedure januari 2007**
- 5. Respons van deelnemende studenten over de F.T. procedure**
- 6. Respons van docenten/loopbaanbegeleiders over de F.T. procedure**

Evaluatie Flexibele toelating november 2007

Aanleiding en doelstelling

De Experimentenwet vooropleidingseisen is op 1 september 2005 in werking getreden. Op basis van deze wet biedt de overheid hogescholen en universiteiten de ruimte om begeleide experimenten te doen in 2005 – 2006 en 2006 -2007 met nieuwe toelatingsvormen. Deze experimenten kunnen betrekking hebben op:

- a. Collegegeld plus: het ontwikkelen van opleidingen met een evidente meerwaarde, waarvoor ten opzichte van het wettelijk tarief een hoger eigen bijdrage van de student gevraagd kan worden, en het heffen van deze bijdrage.
- b. Selectieve toelating: het ontwikkelen van selectieve bachelor- of masteropleidingen met een erkende meerwaarde en het daarvoor selecteren van studenten. Voorbeelden zijn honour programs in de bachelor – en masteropleiding en selectieve brede bacheloropleidingen. Deze voorstellen kunnen mocht de instelling dat wenselijk vinden worden gecombineerd met de voorstellen voor collegegeldverhoging.
- c. Flexibele toelating ("talent search"): het ontwikkelen van toelatingsvormen (waaronder toelatingstesten en assessments) op grond waarvan duidelijkheid kan ontstaan over het niveau van de aanstaande student. Dankzij dergelijke testen kunnen conclusies worden getrokken over het niveau, waarop de student in de opleiding kan instromen. Denkbaar is dat de student niet beschikt over de wettelijke vereiste vooropleiding.

Windesheim heeft een voorstel ingediend m.b.t. de themalijn Flexibele toelating. Hierbij wordt nauw samengewerkt met het NOA van de VUA, een erkend instituut op het gebied van test – en toetsontwikkeling.

Doel van het experiment is het ontwikkelen, implementeren en evalueren van een assessment- instrumentarium dat vergelijkbaar en gelijkwaardig is aan de wettelijke vooropleidingseisen.

Dit project sluit goed aan bij de doelstelling van Windesheim om een bijdrage te leveren aan de realisatie van de doelstelling " Ruim baan voor talent" en aan de ambitie van de overheid om het deelnameniveau aan het hoger onderwijs te verhogen.

Vooronderzoek

(zie voor een samenvatting van de resultaten van het vooronderzoek bijlage 1)

Na de definitieve goedkeuring van het door Windesheim ingediende projectvoorstel en het treffen van de nodige voorbereidingen voor de toelating van de eerste cohort studenten is op Windesheim de F.T. procedure in het studiejaar 2006- 2007 voor het eerst ingezet. Voor het studiejaar 2007- 2008 hebben we instroomprocedure voor de tweede cohort F.T. studenten afgerond.

Voorafgaand aan de ontwikkeling en uitvoering van de toelatingsprocedure heeft een uitgebreid vooronderzoek plaats gevonden via deskresearch en fieldresearch op een aantal ROC's en binnen de hogeschool. Dit onderzoek richtte zich vooral op het in kaart brengen van kritische succesfactoren m.b.t. de overgang van mbo (niveau 3 en4) naar het hbo.

Dit onderzoek was noodzakelijk om een instrumentarium i.c. toelatingsprocedure te ontwikkelen dat gelijkwaardig was aan de wettelijke vooropleidingseisen. Windesheim heeft ervoor gekozen de procedure toe te passen in het sociale domein en het technische domein, respectievelijk de "School of social work" en de " School of engineering and design".

School (=domein) keuze

Het instrumentarium werd ingezet bij twee brede bachelordomeinen: het sociale domein en het technische domein.

De School of social work bestaat uit de volgende opleidingen:

- Sociaal pedagogische hulpverlening
- Maatschappelijk werk & dienstverlening
- Cultureel maatschappelijke vorming

De school of engineering and design bestaat uit de volgende opleidingen:

- Elektrotechniek
- Werktuigbouwkunde
- Industrieel Product Ontwerpen
- Technische Bedrijfskunde/ Industrieel Management

De keuze voor schools/ domeinen maakt dat het instrument breder inzetbaar is dan wanneer het een specifieke opleiding zou betreffen.

Het domein industriële techniek is van belang vanwege de tekorten aan technici in de Nederlandse samenleving vooral in de regio Zwolle en het domein sociale studies is met name interessant omdat veel mensen met een mbo -3 diploma met ervaring interesse hebben voor een HBO- opleiding.

Doelgroepen

Voor deelname aan het instroomproject "Flexibele toelating" zijn de volgende toelatingseisen geformuleerd:

- leeftijd tussen 17 en 21 jaar
- mbo niveau 3 met diploma
- mbo 4 niveau zonder diploma
- havo 5 (zonder diploma)
- vwo 5-6 zonder diploma

De oorspronkelijke doelgroep van deze procedure waren MBO-ers die geen MBO-4 diploma hebben behaald en mbo 3 met diploma. Gedurende de ontwikkeling van het instroomtraject is besloten om deze ook te richten op havisten en VWO-ers die door omstandigheden hun opleiding niet hebben afgemaakt.

Projectorganisatie

Voor de uitvoering van het project F.T. is een projectleider aangesteld. De projectleider heeft de eindverantwoordelijkheid voor de implementatie van de F.T. procedure. De projectleider wordt bij de uitvoering van zijn taak ondersteund door een projectgroep en een klankbordgroep.

De projectgroep heeft tot taak de projectleider te ondersteunen en adviseren bij de ontwikkeling en implementatie van het toelatingsinstrumentarium. Naast de projectgroep is een Klankbordgroep samengesteld die een consultatie en adviesfunctie heeft binnen het project. In de Klankbordgroep hebben ook vertegenwoordigers van de betrokken ROC's zitting.

Het toelatingsonderzoek

Het toelatingsonderzoek is opgebouwd uit 3 stappen:

Stap 1: Capaciteitentest en Domeintoets

capaciteitentest

Met de capaciteitentest die voor toelating op beide schools geldt wordt bepaald of de kandidaat het hbo werk- en denkniveau aankan.

domeintoets

Bij de keuze voor de School of social work bepaalt de domeintoets of je voldoende inzicht hebt om sociale vraagstukken te kunnen oplossen.

Bij de keuze voor de School of engineering & design bepaalt de domeintoets of je voldoende inzicht hebt om technische vraagstukken op te kunnen lossen. Daarnaast maakt een aanvullende wiskunde toets ook deel uit van de selectieprocedure.

Stap 2: Portfolio

Bij een voldoende score op de capaciteitentest en op de domeintoets gaat de kandidaat door naar de tweede stap: het maken van een portfolio. In dit portfolio worden allerlei bewijsstukken opgenomen waaruit blijkt dat de kandidaat over competenties en ervaringen beschikt die belangrijk zijn om op het hbo succesvol te kunnen zijn. Belangrijke competenties zijn onder andere zaken als initiatief nemen, zelfstandig en kritisch denken. Daarnaast moet de kandidaat beschrijven wat zijn / haar motivatie en beeld van het beroep is.

Stap 3: Portfolio gesprek

Een assessor van respectievelijk de School of social work of de School of engineering & design en een onafhankelijk assessor van het Studieloopbaancentrum beoordelen in eerste instantie onafhankelijk van elkaar het portfolio en voeren samen een portfoliogesprek met de kandidaat.

Het portfoliogesprek wordt afgesloten met een advies vastgelegd in een beoordelingsrapportage waarin alle resultaten van de verschillende instrumenten en het eindoordeel zijn opgenomen (*zie voor een uitgebreide beschrijving van de beoordelingsprocedure bijlage 2*).

Overzicht van deelnemers aan het project Flexibele toelating 2006/2007

Tabel 1. Experimenten selectie en experimenten flexibele toelating

	Aantal aanmeldingen	Aantal geselecteerde/toegelaten studenten	Instroom in het 1 ^{ste} jaar van de opleiding
2004/2005			
2005/2006			
2006/2007	72 *	31**	31***

Toelichting

In totaal 150 informatie verzoeken, waarvan 78 geen belangstelling hadden voor ons aanbod van School of social work en van School of engineering and design

Tabel 2 a

Totaal aantal aanmeldingen	72 *
School of social work (SPH, MWD en CMV)	54
School of Engineering and design (Werktuigbouw, Electrotechniek , Industrieel Product ontwerpen en Technische Bedrijfskunde)	18

Tabel 2b

Specificatie naar vooropleiding	
School of Social work totaal toegelaten	21
Havo (zonder diploma)	9

Vwo (zonder diploma)	3
Mbo 3 (met diploma)	2
Mbo 4 (zonder diploma)	7

Tabel 2c

<i>Specificatie naar vooropleiding</i>	
<u>School of engineering and design totaal toegelaten</u>	<u>10</u>
Havo (zonder diploma)	2
Vwo (zonder diploma)	1
Mbo 3 (met diploma)	2
Mbo 4 (zonder diploma)	5

Tabel 2d

<i>Specificatie naar opleidingskeuze</i>			
<u>School of Social work:</u>		<u>School of engineering and design:</u>	
MWD	8	Techn. Bedrijfskunde	4
CMV	8	Industrieel Product Ontw.	2
SPH	5	Electrotechniek	3
		Werktuigbouwkunde	1

Resultaten

De procedure Flexibele Toelating is op verschillende manieren geëvalueerd: in november 2006 is een kwalitatieve evaluatie uitgevoerd waarbij kandidaten, docenten en loopbaanbegeleiders is gevraagd naar hun ervaringen met en beleving van het instrumentarium en de procedure. Na januari 2007 is een eerste kwantitatieve evaluatie uitgevoerd. Hierbij werden resultaten vergeleken van kandidaten die toegelaten en afgewezen zijn, en werd de samenhang onderzocht tussen resultaten in de procedure en studieresultaten. In september 2007 is een laatste evaluatie uitgevoerd, waarbij uitvalpercentages van kandidaten uit de procedure Flexibele Toelating zijn vergeleken met die van de totale studentenpopulatie van de opleidingen in de betrokken domeinen.

Kwalitatieve evaluatie november 2006

(zie voor een uitgebreide beschrijving bijlage 3)

De evaluatie geeft een positief beeld van de procedure. Over het algemeen vinden de docenten en kandidaten de verschillende onderdelen van de procedure zinvol. Uit de kwalitatieve evaluatie bleek dat er verbeteringen mogelijk waren voor de antwoordschalen van de domeintoets en de persoonsgegevens in het portfolio. Deze aandachtspunten zijn inmiddels verwerkt. Een ander verbeterpunt is de voorlichting over het doel van de verschillende onderdelen. Deze voorlichting kan zowel vooraf worden aangepast (bij de introductie van de test tijdens de afname) als achteraf (bij de toelichting op de resultaten).

Verbeteringen zijn daarnaast mogelijk met betrekking tot de timing en het verloop van de procedure, met name met betrekking tot het op tijd starten en afronden van de procedure en het tijdig geven van uitsluitel met betrekking tot de toelating. Met deze verbeterpunten zal bij de afname voor het studiejaar 2007-2008 rekening worden gehouden. Hoewel dit uit deze evaluatie minder sterk naar voren kwam, bleek daarnaast uit mondelinge terugkoppeling dat de procedure erg tijdsintensief wordt gevonden. Dit geldt met name voor het portfoliogesprek. Dit onderdeel werd echter ook als zeer zinvol gevonden. Dit geldt zowel voor het bepalen van de geschiktheid, als voor het persoonlijk nut voor de kandidaten. Een niet beoogd, maar wel wenselijk effect van de procedure is dat een aantal onderdelen zelfselectie door kandidaten lijkt te stimuleren. Dit geldt met name voor de domeintoets en het portfolio.

Kwantitatieve evaluatie januari 2007

(zie voor uitgebreide beschrijving bijlage 4)

In de kwantitatieve evaluatie is nagegaan of er onderlinge samenhang is tussen resultaten de verschillende onderdelen van de toelatingsprocedure. Een beperking van dit onderzoek is het relatief lage aantal kandidaten dat via de procedure flexibele toelating is ingestroomd.

In de evaluatie zijn gegevens opgenomen van in totaal 58 deelnemers aan de procedure. Dit zijn alle kandidaten waarvan gegevens beschikbaar waren van de domeintoets en de capaciteitentoets. Van alle mensen die aan de procedure hebben meegedaan heeft ongeveer de helft deze met goed gevolg afgesloten. De oorspronkelijke doelgroep van deze procedure waren MBO-ers die geen MBO-4 diploma hebben behaald. Gedurende de ontwikkeling is besloten om deze ook te richten op havisten en VWO-ers die door omstandigheden hun opleiding niet hebben afgemaakt. Beide doelgroepen zijn bereikt: de instroom in de procedure was afkomstig uit zowel het VO als het MBO. Opvallend is dat met name MBO-niveau 3 deelnemers relatief vaak worden afgewezen. Mogelijk is het niveauverschil toch erg groot voor deze mensen. MBO-4 deelnemers werd relatief het meest toegelaten.

De resultaten op de verschillende onderdelen van stap 1 i.c. fase 1 van de procedure wijzen in dezelfde richting: de afvallers hadden gemiddeld lagere scores op de domeintoets en de capaciteitentests dan de mensen die door mochten naar fase 2 (hoewel dit bij het technische domein niet voor alle subtests van de MCT-H geldt). Dit geeft aan dat de verschillende onderdelen aanvullende constructen meten. De samenhang, en wellicht zelfs enige overlap, tussen deze constructen blijkt ook uit correlaties tussen resultaten op een aantal subtests van de MCT-H en de domeintoets.

Ongeveer éénvijfde van de deelnemers die fase 1 met goed resultaat doorloopt wordt in fase 2, naar aanleiding van het portfolio-onderzoek, alsnog afgewezen. De portfolioprocedure is aanvullend op de instrumenten in fase 1 en lijkt zelfs een aanscherping te geven op de resultaten daarvan. Mensen die na fase 2 worden afgewezen, hebben ook in fase 1 al lagere scores van de mensen die tot de opleiding worden toegelaten. Het zou interessant zijn om verder te onderzoeken in hoeverre een aanscherping van aftestgrenzen in fase 1 de tweede fase van het onderzoek overbodig zou kunnen maken. Hierbij dient te worden opgemerkt dat zowel de assessoren als de deelnemers het portfolio als een zeer waardevol onderdeel van de procedure zagen, onder andere vanwege de aandacht voor motivationele aspecten. Ook lijkt er een zekere mate van zelfselectie plaats te vinden, doordat deelnemers zich na fase 1 afmelden of het portfolio niet in te leveren.

Samenhang met studieresultaten bleek moeilijk vast te stellen in verband met het kleine aantal deelnemers per studieonderdeel. Bij het technische domein werd een aantal indicaties gevonden van samenhang tussen de domeintoets en wis- en natuurkunde.

Uitvalpercentages september 2007

In september 2007 zijn uitvalpercentages van deelnemers aan de procedures vergeleken met die van de totale studentenpopulatie van de betrokken opleidingen.

Social Studies

Van de 21 kandidaten die zijn toegelaten tot het domein Social Studies zijn er 4 voortijdig gestopt (19%) en hebben er 6 (29%) een bindend negatief studieadvies (BNS = < 45)) gekregen. Twee kandidaten (10%) zijn na het behalen van de propedeuse overgestapt naar een andere opleiding. Het totale percentage uitvallers onder de FT-deelnemers in dit domein komt daarmee op 57%. Bij de totale studentenpopulatie van de opleidingen in het domein Social Studies is het uitvalpercentage exclusief BNS gemiddeld 26% en het percentage BNS gemiddeld 7%. Het totale percentage uitvallers is daarmee gemiddeld 33%.

Het aantal uitvallers F.T. kandidaten ligt 47 % (excl. 2 studenten overstap propedeuse) – 33 % = 14 % hoger dan in vergelijking met de totale populatie studenten van de School of social work.

Van de 10 kandidaten die zijn toegelaten tot Engineering & Design zijn er 2 voortijdig gestopt (20%). Daarnaast hebben 4 kandidaten (40%) een BNS gekregen. Daarmee komt het totale percentage uitvallers onder de FT-deelnemers in dit domein op 60%. Bij de gehele studentenpopulatie van de opleidingen in het domein Industriële Techniek zijn zowel het uitvalpercentage exclusief BNS als het percentage BNS gemiddeld iets hoger dan 17%. Het totale percentage uitvallers is gemiddeld 35%.

Het aantal uitvallers F.T. kandidaten ligt 60% - 35% = 25 % hoger dan in vergelijking met de totale populatie studenten School of engineering and design.

De uitval onder de FT-deelnemers is daarmee relatief hoog. De deelnemers die via deze procedure zijn toegelaten vallen relatief vaak uit. Gezien de lage aantallen deelnemers in het studiejaar 2006-2007 is voorzichtigheid geboden bij het trekken van conclusies. De kans bestaat dat deze bevinding berust op toeval.

Qua cognitieve capaciteiten zijn de deelnemers aan de procedure vergelijkbaar met een reguliere populatie HBO-studenten.

Mogelijk spelen kennistekorten een rol bij de lagere resultaten. Ook is het mogelijk dat de uitval had kunnen worden beperkt indien er meer begeleiding was geweest voor de FT-deelnemers. Door organisatorische omstandigheden is de toelatingsprocedure bovendien pas na de start van het studiejaar afgesloten, waardoor het begin van het studiejaar voor sommige deelnemers moeizaam is geweest.

Tenslotte is onderzocht of er samenhang was tussen het aantal behaalde ECTS en de resultaten op de verschillende onderdelen van het toelatingsonderzoek.

In het sociale domein was alleen de samenhang met de subtest spiegelbeelden significant. Deelnemers aan de procedure met een hoge score op deze subtest van de cognitieve capaciteitentest, die een beroep doet op logisch redeneren en een indicatie geeft van algemeen haalbaar opleidings- en functieniveau, halen meer studiepunten in het eerste studiejaar dan deelnemers met een lage score. Bij het technische domein is een samenhang gevonden tussen het wiskundedeel van de domeintoets en de studiepunten in het eerste semester (0,63, $p=0,05$). Daar in dit semester het wiskundeonderwijs plaatsvindt, is deze correlatie goed verklaarbaar.

Eindconclusies

(zie bijlage 5: respons van deelnemende studenten over de procedure)

(zie bijlage 6: respons docenten/ loopbaanbegeleiders over de procedure)

De ervaringen met de procedure Flexibele Toelating in 2006-2007 zijn gemengd. Zowel deelnemers als docenten zijn over het algemeen positief. Zij zien het nut van de procedure in en waarderen de verschillende onderdelen. Wel is er een aantal belangrijke organisatorische verbeterpunten geïdentificeerd. Deze hebben inmiddels geleid tot wijzigingen in de procedure en in de instrumenten.

Resultaten op verschillende instrumenten uit de procedure wijzen in dezelfde richting en lijken vergelijkbare constructen te meten. Ook dit is een positieve bevinding. De uitvalpercentages zijn echter hoog. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen wat hiervan de oorzaak is. De cognitieve capaciteiten van de deelnemers liggen op een gemiddeld HBO-niveau. Oorzaken voor de hoge uitval lijken daarom op een ander vlak gezocht te worden. Mogelijk biedt een begeleidingstraject voor instromers via deze procedure kansen om de uitval te verlagen. Voor de cohort F.T. studenten 2007 – 2008 worden er extra maatregelen getroffen voor een meer opmaat gesneden begeleiding. Overigens verdient het aanbeveling bij continuering van de F.T. procedure de naam te wijzigen in 21- procedure naar analogie van de 21 + procedure.

Bijlage 1

Samenvatting resultaten van het vooronderzoek

Om te bepalen welke instrumenten, criteria en competenties we in de procedure willen opnemen, is een vooronderzoek uitgevoerd, bestaande uit literatuuronderzoek en het interviewen van docenten. De belangrijkste resultaten zijn:

- Sociale Studies: weinig inhoudelijke knelpunten in het opleidingsprogramma wat betreft de doorstroom MBO-HBO;
- Industriële Techniek: identificatie van knelpunten op het gebied van wiskunde, natuurkunde en taal;
- Succesfactoren voor doorstroom. Veelgenoemd is: zelfreflectie, zelfsturing, het nemen van initiatief, overstijgend denkvermogen, kunnen omgaan met vrijheid, helder beroepsbeeld, goede keuzebegeleiding en individuele aandacht vanuit de *school*, motivatie / leerbehoefte, interesse, doorzettingsvermogen, zelfstandigheid, kunnen plannen en afspraken nakomen;
- Veelgenoemde faalfactoren zijn: reproductieve leerstijl, gebrekkige taalbeheersing, beperkingen op sociaal vlak, starheid, onvoldoende reflectief vermogen, geen verantwoordelijkheid en/of initiatieven nemen en snel tevreden zijn;
- MBO'ers: een nadeel is het ontbreken van voldoende theoretische basis (vooral bij Industriële Techniek) en de overheersend reproductiegerichte leerstijl: eens een oplossing, altijd een oplossing. Zelfreflectie is een aandachtspunt;
- De praktijkgerichtheid van MBO'ers wordt als voordeel genoemd. Ook hebben zij een duidelijk beroepsbeeld;
- De verschillen tussen MBO-opleidingen op niveau 3 en niveau 4 hebben liggen vooral in de hogere eisen die gesteld worden aan diepgang en breedte van kennis en inzichten. De niveau 3 en 4 studenten verschillen met name op cognitieve competenties en capaciteiten;
- Uit de gesprekken met docenten van beide *schools* blijkt dat zij verwachten dat de aan te spreken doelgroep klein is. Docenten Techniek spreken vooral twijfels uit over het niveau van de instroom; docenten van Sociale Studies noemen daarnaast de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling;
- Het valt op dat veel docenten vinden dat leerlingen het best direct van het MBO naar het HBO kunnen doorstromen, aangezien zij dan nog in het leerritme zitten. De leerlingen hebben in dat geval over het algemeen nagenoeg geen werkervaring, waarmee mogelijke deficiënties kunnen worden opgeheven of competenties verder ontwikkeld om zo te kunnen voldoen aan de instroomeisen van het HBO;
- Op het voorstel om capaciteiten- en domeintoetsing in te zetten wordt door nagenoeg alle docenten positief gereageerd. Wel worden een aantal aanvullende suggesties gedaan, zoals: een portfolioassessment, onderbouwing van de motivatie, casuïstiek, een gesprek. Het is opvallend dat vooral de MBO-docenten het gebruik van een portfolio als nuttige aanvulling zien.

Een belangrijke conclusie is dat cognitieve capaciteiten zoals analyseren, het verwerken van complexe informatie en abstractievermogen een belangrijke rol spelen bij succesvolle doorstroom. Daarnaast spelen werkhouding, beroepsbeeld, motivatie en leercompetenties een rol.

Bijlage 2

Beschrijving beoordelingsprocedure Flexibele toelating (definitief)

1. De eerste fase in de procedure voor flexibele toelating bestaat uit de domeintoets, subtests van de multiculturele capaciteitentests (MCT-H) en, voor het domein Industriële Techniek, de wiskundetoets. Resultaat van deze fase voor de kandidaat is een afwijzing danwel toelating tot de tweede fase van de procedure.
2. Dit resultaat wordt gebaseerd op de scores op de domeintoets, capaciteitentests (MCT-H) en, voor het domein Industriële Technie, de wiskundetoets. Hierbij gelden de vastgestelde aftestgrenzen.
3. De gegevens van de wiskundetoets, de capaciteitentests en de meerkeuzevragen van de domeintoets worden digitaal verwerkt en in een rapportage weergegeven.
4. De open vragen van de domeintoets worden door assessoren uit de desbetreffende domeinen beoordeeld aan de hand van het beoordelingsprotocol voor de domeintoets. De assessor verwerkt de beoordelingen schriftelijk in de rapportage. Resultaat hiervan is een beoordeling van de kandidaat in deze fase van de procedure: 'goed', 'twijfel' en 'onvoldoende'.
5. Kandidaten met het resultaat 'goed' en 'twijfel' worden uitgenodigd om door te gaan naar de tweede fase van de procedure, het samenstellen van een portfolio. Kandidaten met een onvoldoende resultaat ontvangen een afwijzing.
6. Bij een afwijzing krijgen kandidaten de gelegenheid binnen een week na bekendmaking van de afwijzing een mondelinge bespreking van de domeintoets aan te vragen. Toetsen en / of antwoorden worden in verband met de aard van de toets niet schriftelijk meegegeven. Is de kandidaat het, op grond van de mondelinge bespreking, niet eens met de beoordeling van de domeintoets, dan kan de kandidaat in beroep gaan tegen de beslissing (zie reglement 'College van Beroep').
7. Het doel van het portfolio is om inzicht te geven in de ervaringen en competenties van de kandidaat. Resultaat van deze fase is toelating of afwijzing voor de opleiding waarvoor de kandidaat zich heeft aangemeld bij de Christelijke Hogeschool Windesheim.
8. Kandidaten krijgen een maand de tijd om het portfolio samen te stellen. Halverwege deze periode hebben zij een contactmoment met een begeleider uit het domein, om te bespreken wat zij tot dusver hebben gedaan, en om eventuele vragen te stellen.
9. Na een maand leveren de kandidaten het portfolio aan bij het secretariaat van het Studieloopbaancentrum van Windesheim. Deze sturen het binnen drie dagen door aan de assessoren die het portfolio gaan beoordelen, samen met de resultaten van de domeintoets, (indien van toepassing) de wiskundetoets en de capaciteitentests van desbetreffende kandidaat.
10. Binnen 1,5 week na ontvangst van het portfolio nemen beide assessoren het format onafhankelijk van elkaar door. Aan de hand van het beoordelingsformat voor het portfolio worden de verschillende onderdelen beoordeeld op relevante criteria. Bij ieder onderdeel bestaat de mogelijkheid om een korte toelichting te geven op de beoordeling.
11. Voor het beoordelen van domeinspecifieke inhouden wordt een beroep gedaan op de expertise van de assessoren. Deze inhoud is derhalve niet nader uitgewerkt in het

format, maar wordt meegenomen in de beoordeling van 'kwaliteit'. In de ruimte voor toelichting kunnen opmerking met betrekking tot inhoud worden ingevuld.

12. Aan de hand van het beoordelingsformat wordt vastgesteld of het portfolio voldoende aanknopingspunten biedt voor het gesprek. Indien beide assessoren van mening zijn dat dit niet het geval is, wordt de kandidaat hiervan op de hoogte gesteld en wordt het gesprek afhankelijk van de situatie verplaatst of geannuleerd. Het portfolio wordt in dat geval geretourneerd aan de kandidaat:
  - ter completering (indien onderdelen ontbreken);
  - met een verzoek om extra toelichting (indien twijfel bestaat over de authenticiteit van de bewijsstukken) of
  - als afwijzing (indien de bewijsstukken geen eigen product van de kandidaat zijn).Annulering van het gesprek dient uiterlijk drie dagen van tevoren te gebeuren.
13. In alle andere gevallen vindt het portfoliogesprek met de kandidaat twee weken na aanlevering van het portfolio plaats. Het portfoliogesprek duurt één uur. Dit gesprek dient om het beeld van de kandidaat aan te scherpen en om extra toelichting te vragen op onderdelen van het portfolio waarop beoordeling niet goed mogelijk is. Voorafgaand aan dit gesprek nemen de assessoren samen hun bevindingen door en stellen zij vast welke onderwerpen zij met de kandidaat willen bespreken.
14. Na afloop van het gesprek nemen de assessoren alle resultaten door en komen zij tot een eindbeoordeling over de toelaatbaarheid van de kandidaat. Deze uitspraak wordt gebaseerd op het totaal aan resultaten van de toelatingsprocedure: domeintoets, capaciteitentests, portfolio en portfoliogesprek.
15. De bevindingen uit het gesprek en de eindbeoordeling worden in het beoordelingsprotocol verwerkt. De eindbeoordeling wordt onderbouwd met een korte beschrijving van sterke punten en aandachtspunten van de kandidaat en de overweging op basis waarvan tot deze conclusie is gekomen. Het protocol wordt door beide assessoren ondertekend en aan het secretariaat van het Studieloopbaancentrum van Windesheim gestuurd.
16. Het secretariaat van het Studieloopbaancentrum van Windesheim stuurt de kandidaat de uitslag van de procedure per post (en eventueel telefonisch, naar keuze van de opleiding).
17. Indien de kandidaat het niet met de uitspraak eens is, kan hiertegen in beroep worden gegaan (zie reglement College van Beroep).

Bijlage 3

Kwalitatieve evaluatie F.T. procedure november 2006

In dit verslag worden de resultaten beschreven van de evaluatie van de procedure Flexibele Toelating. De evaluatie is in oktober 2006 uitgevoerd, na afronding van de eerste afname van de procedure. Een online vragenlijst is verstuurd aan alle kandidaten die de domeintoets hebben gemaakt. Dit waren in totaal 57 mensen.

De evaluatie is door 22 kandidaten ingevuld. Hiervan hebben 19 mensen de procedure voor Social Studies gevolgd, en 3 voor Techniek. Van de respondenten zijn er 17 naar fase 2 doorgestroomd (portfolioprocedure). Hiervan hebben 14 mensen de procedure met goed resultaat afgesloten. Zij hebben zich allen ingeschreven bij Hogeschool Windesheim (11 voor Social Studies 3 voor Industriële Techniek).

Hieronder volgt de uitslag van de evaluatie. De antwoorden op de open vragen zijn opgenomen in Bijlage 1. De kwalitatieve evaluatie wordt in januari aangevuld met een kwantitatieve evaluatie, waarin de resultaten uit de procedure worden vergeleken met studieresultaten. Naar aanleiding van de gehele evaluatie wordt het instrumentarium waar nodig aangepast. In dit verslag zijn daarom nog geen conclusies over aanpassingen opgenomen.

Capaciteitentest

63% van de respondenten is het eens met de uitslag van de capaciteitentoets. 18% staat hier neutraal tegenover (niet eens, niet oneens). 18% is het niet met de uitslag eens (dit betreft 4 respondenten, waarvan er 2 niet door zijn gegaan naar de portfolioprocedure. Van de andere twee blijkt uit de toelichting dat de vraag waarschijnlijk verkeerd beantwoord is en dat de respondent het wel met de uitslag eens is).

Van de respondenten vindt 59% de capaciteitentest niet gemakkelijk, maar ook niet moeilijk. Van de overigen vinden 2 mensen hem moeilijk (9%) en 7 makkelijk (32%) makkelijk. Er is niemand die de test zeer makkelijk vindt.

De rapportage wordt door het merendeel van de respondenten als duidelijk of zeer duidelijk ervaren (82%). Slechts 1 persoon vindt hem onduidelijk en niemand vindt de rapportage zeer onduidelijk.

68% van de respondenten ervaart de capaciteitentest als nuttig. Zij geven aan dat de test een duidelijk beeld schetst van capaciteiten en inzichten. Een aantal mensen gaf aan dat de resultaten een welkome bevestiging waren van de eigen capaciteiten.

Respondenten die de capaciteitentest niet nuttig vonden (32%), geven aan de resultaten als een momentopname te zien of een capaciteitentest niet relevant te vinden bij het bepalen van geschiktheid voor toelating tot een HBO. Eén deelnemer vond de test 'oneerlijk' vanwege de beperkte tijd. Deze antwoorden geven aan dat er wellicht behoefte is aan meer duidelijkheid over het 'hoe en waarom' van dit onderdeel van de procedure.

Domeintoetsen

Met de beoordeling op de domeintoets is 91 procent van de mensen het (helemaal) eens of niet eens, niet oneens (resp. 64 en 27 procent). Twee respondenten zijn het niet met de uitslag eens.

Van de respondenten vindt 59% de domeintest niet gemakkelijk, maar ook niet moeilijk. Van de overigen vinden 2 mensen hem moeilijk tot zeer moeilijk (9%) en 7 makkelijk (32%).. Er is niemand die de test zeer makkelijk vindt. De respondenten die de toets moeilijk vonden, hebben de toets voor het technische domein gemaakt.

De rapportage werd door 14 procent van de respondenten onduidelijk gevonden. 55 procent vond hem duidelijk. De rest stond hier neutraal tegenover (niet duidelijk, niet onduidelijk).

Van de respondenten vond 73 procent de domeintoets een nuttig instrument. In de toelichting bij dit antwoord werd regelmatig genoemd dat hiermee inzicht in het betreffende domein werd getoetst. Wel werd soms 'kennis van het domein' genoemd, terwijl de domeintoetsen in feite geen of slechts een zeer basale kenniscomponent bevat. Dit was ook het geval bij de mensen die de domeintoets niet nuttig vonden (27%).

32% van de mensen vindt dat de domeintoets een goede indruk van de opleiding geeft. 23% is het hier niet mee eens en de overige respondenten geven aan dit niet te kunnen beoordelen. Als alleen wordt gekeken naar de antwoorden van de respondenten die uiteindelijk met de opleiding zijn begonnen, zijn de percentages 43% voor 'goed beeld van de opleiding' en 'weet ik niet' en 14 procent voor 'geen goed beeld van de opleiding'.

De domeintoets heeft slechts bij 2 mensen het beeld van de opleiding veranderd. Bij één persoon had dit te maken met de inhoud van de opleiding (Ik kwam erachter dat dit toch echt een sociale studie is waarbij je heel veel contact hebt met mensen en je ze ook heel goed moet helpen en veel geduld moet hebben), bij de ander lijkt het antwoord meer een reactie op de procedure als geheel, na afwijzing voor de opleiding ('dat ik de professionaliteit van De hoge school Windesheim maar erg slecht vind').

Eén respondent merkt op dat ze de toets relevant vindt voor iedereen die een opleiding in het sociale domein gaat doen en dat ze behoefte zou hebben aan een nadere bespreking van de resultaten.

Wiskundetoets

De evaluatie van de wiskundetoets is door slechts 3 mensen ingevuld (de kandidaten voor het technische domein). Hiervan waren twee het eens met de uitslag, één niet. Eén deelnemer vond de toets moeilijk, één niet moeilijk/niet makkelijk en één vond de toets zeer gemakkelijk. Alledrie de respondenten vonden de rapportage duidelijk. Ook vinden de drie respondenten dat de wiskundetoets nuttig is en een goede indruk geeft van het wiskundeniveau dat aan het begin van de opleiding nodig is. Eén student vond te tijd die er voor de toets staat wat aan de lange kant.

Portfolio

Van de respondenten zijn er 17 doorgedaan naar fase 2 van de procedure (het portfolio). Hiervan hadden zich 3 mensen aangemeld voor een studie in het technische domein en 14 voor een studie in het sociale domein. Van de respondenten 76% het eens met de beoordeling van het portfolio. Twee mensen waren het niet eens, niet oneens en twee mensen waren het oneens.

De gemiddelde tijd die mensen hebben besteed aan het samenstellen van het portfolio is moeilijk te interpreteren, daar hier veel ontbrekende of extreme antwoorden zijn. Ook is de spreiding van de antwoorden relatief groot. Het lijkt erop dat mensen 'minuten' en 'uren' soms door elkaar hebben gehaald (bv. 100 uur voor het verzamelen van bewijsstukken). Na het verwijderen van de meeste extreme scores worden de volgende gemiddelden gevonden:

Persoonsgegevens:	25 minuten
Competentiebeschrijving:	Ruim 7 uur
Bewijsstukken verzamelen en opschrijven:	iets minder dan 4 uur
Motivatie:	Bijna 2 uur
Vorbereiding van het gesprek:	iets minder dan 15 uur
Totaal:	iets minder dan 28 uur

Ook deze gegevens blijven echter moeilijk te interpreteren. Het is de vraag of mensen daadwerkelijk 4 keer zo lang bezig geweest zijn met de voorbereiding van het gesprek dan met het verzamelen van bewijsstukken.

De respondenten is gevraagd aan te geven welke onderdelen zij het leukst en minst leuk vonden. Ook hebben zij aangegeven welke onderdelen naar hun mening het beste een beeld geven van wat zij kunnen. De resultaten zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Onderdeel	Leukst (%)	Minst leuk (%)	Beste beeld van kunnen (%)
Persoonsgegevens	23.5	11.8	17.6
Competentiebeschrijving	17.6	52.9	64.7
Bewijsstukken	23.5	52.9	47.1
Motivatie	47.1	11.8	70.6
Het gesprek	47.1	23.5	64.7

Opvallend is dat de respondenten aangeven de competentiebeschrijvingen weliswaar minder leuk gevonden hebben, maar dat zij wel vinden dat deze een goed beeld geven van wat zij kunnen. Ook vinden de respondenten dat motivatie een belangrijke indicator is van hun kunnen.

De respondenten vonden het maken van het portfolio over het algemeen spannend, maar ook leuk/interessant en leerzaam. Slechts twee mensen geven aan zelf niets aan het portfolio gehad te hebben. (Dit zijn niet de afvallers. Wel is één van hen halverwege gestopt met het samenstellen van het portfolio vanwege gebrek aan bewijsstukken). 65% geeft aan dat het hun zelfinzicht heeft vergroot. Het portfolio heeft 59% van de respondenten meer zicht op de eigen werkervaring gegeven en 41% zicht op de studiekeuze. Slechts 1 procent heeft meer zicht op het beroep gekregen.

Portfoliogesprek

75% van de respondenten is het eens met de beoordeling van het portfoliogesprek. Deze werd duidelijk en concreet gevonden. 70% kon merken dat de assessoren het portfolio grondig tot zeer grondig hadden doorgenomen. Slechts 1 persoon heeft dit niet zo ervaren en 23% heeft deze vraag neutraal beantwoord.

Ruim 80% van de respondenten vond dat er relevante vragen werden gesteld en dat er voldoende ruimte was om zichzelf en het portfolio nader te presenteren. Slechts 1 persoon vond dat dit niet zo was. 65% van de respondenten vond het portfoliogesprek nuttig. Deze mensen vonden het gesprek een nuttige aanvulling op het portfolio. Ook heeft het gesprek bijgedragen aan inzicht in de eigen capaciteiten en competenties en in wat er van de kandidaten zou worden verwacht in de opleiding. Van de 35 procent van de mensen die het portfolio niet nuttig vond, hebben drie respondenten aanmerkingen op de procedure (te laat gestart en afgerond, voorbereiding op de gesprekken).

Algemeen

59% van de respondenten vindt het portfolio het beste de geschiktheid voor de opleiding aangeeft. 24% vindt dat de domeintoets hiervoor het beste instrument is en 17% noemt de capaciteitentests.

Deze verdeling is vergelijkbaar, maar niet hetzelfde bij de beoordeling van het onderdeel waar zij zelf het meeste aan gehad hebben. Hier noemt 53% van de mensen het portfolio, en is de rest van de antwoorden gelijk verdeeld over de domeintoets en de capaciteitentoets (23,5% elk).

In de evaluatie van de beoordeling komt regelmatig terug dat het proces laat is opgestart, waardoor het verloop niet altijd naar wens was. Toch zijn er ook veel tevreden respondenten, die blij zijn met de kans die ze hebben gekregen om in te stromen in het HBO. Als aanbevelingen om de procedure te verbeteren worden een betere planning bij de uitvoering van de procedure genoemd en meer begeleiding na toelating. Andere tips zijn: voorbeelden en oefeningen ter voorbereiding op de domeintoets kunnen geven; beoordeling van het portfolio voorafgaand van het gesprek doorgeven i.v.m. eventuele voorbereidingen hierop; het portfolio levendiger maken, de student zelf meer inbreng geven, bijv. bij motivatie.

Bijlage 4

Kwantitatieve evaluatie Flexibele toelating januari 2007

Inleiding

In deze kwantitatieve evaluatie wordt nagegaan welke samenhang bestaat tussen de resultaten van de capaciteitentests, domeintoets en portfolioprocEDURE enerzijds en studieresultaten van de studenten die zijn toegelaten anderzijds. Daarnaast wordt onderzocht of er onderlinge samenhang is tussen resultaten de verschillende onderdelen van de toelatingsprocedure. Voor deze laatste vergelijking zullen waar mogelijk ook resultaten worden gebruikt van kandidaten die niet zijn toegelaten, bijvoorbeeld bij de vergelijking tussen de resultaten van de domeintoets en de capaciteitentests.

Doelstelling van deze evaluatie is om een indicatie te krijgen van de validiteit van het toelatingsinstrumentarium. Verwacht wordt dat er een positieve samenhang bestaat tussen de verschillende onderdelen in de toelatingsprocedure en de studieresultaten.

Beperking van dit onderzoek is het relatief lage aantal kandidaten dat via de procedure flexibele toelating is ingestroomd. Naar aanleiding van deze analyses zullen daarom geen definitieve uitspraken kunnen worden gedaan over de waarde van de instrumenten in deze procedure. Wel geeft de evaluatie hiervoor indicaties. Waar statistische analyses niet zinvol zijn in verband met het geringe aantal deelnemers, zullen gemiddelden worden vergeleken.

Deze evaluatie is onderdeel van een groter geheel, die in totaal uit drie evaluatiemomenten bestaat. In september 2006 is een kwalitatieve evaluatie gehouden onder deelnemers aan de procedure. In die evaluatie stonden ervaringen van deelnemers met de procedure en het instrumentarium centraal. Na afloop van studiejaar 2006-2007 vindt een tweede kwantitatieve evaluatie plaats, waarin de studieresultaten van de toegelaten kandidaten van het gehele eerste studiejaar worden opgenomen.

Onderzoekspopulatie

In deze evaluatie zijn gegevens opgenomen van in totaal 58 deelnemers aan de procedure. Dit zijn alle kandidaten waarvan gegevens beschikbaar waren van de domeintoets en de capaciteitentests. Hiervan hadden zich 16 mensen aangemeld voor een studie in het technische domein (13 mannen, 3 vrouwen) en 42 in het sociale domein (19 mannen, 23 vrouwen). De gemiddelde leeftijd van de deelnemers was ten tijde van de procedure 20 jaar (en 0 maanden). Van de deelnemers is 90 procent geboren in Nederland. Geboorteland van de ouders was in 80 procent van de gevallen Nederland. De vooropleiding van 24 deelnemers was HAVO (41%), niet afgerond. Er waren 7 uitvallers uit het VWO (12%) en 27 MBO-ers (46,5%, waarvan 9 mensen een MBO-3 opleiding had gevolgd en 18 een MBO-4 opleiding. Van deze totale groep hadden in totaal 9 mensen een MBO-3 diploma behaald en niemand een MBO-4 diploma. De overige 18 hadden hun MBO-opleiding niet afgerond. Omdat de procedure voor de twee domeinen verschilt, is voor een groot deel van deze evaluatie een onderverdeling in twee groepen gemaakt.

Totale groep

De 58 deelnemers aan de procedure hadden een gemiddelde score van 4,61 (staninescore) op de subtests van de capaciteitentest (n=58).¹ Dit is gemiddeld ten opzichte van de normgroep (HBO-niveau). Hoewel de aanmelders voor het technische domein gemiddeld hoger scoren op de MCT-H dan de deelnemers voor het sociale domein (gemiddelde normscores van 5,05 en 4,45) is dit verschil niet significant. De verschillen

---

¹ Bij deze analyse is de subtest rekenvaardigheid niet opgenomen, daar alleen de deelnemers uit het technische domein deze gemaakt hebben.

in scores tussen studenten in het sociale domein zijn groter dan die tussen studenten in het technische domein (standaardafwijkingen van 1,15 en 0,76 respectievelijk). 41 deelnemers mochten na het maken van de capaciteitentoets en de domeintoets door naar fase 2 van de procedure (25 mannen, 17 vrouwen). Van deze 41 waren er 34 die de eerste fase met goed resultaat hadden afgerond (19 mannen, 16 vrouwen) en 7 waarbij sprake was van twijfel (6 mannen, 1 vrouw). Twee van deze deelnemers hebben zich afgemeld voor de tweede fase van de procedure, waardoor het totale aantal mensen dat een portfolio heeft gemaakt op 39 uitkomt. De mensen die zijn toegelaten tot de tweede fase zijn ongeveer drie maanden ouder dan de mensen die zijn afgewezen, maar hier is geen sprake van een significant verschil. Wel is er, zoals op basis van de procedure verwacht kan worden, een verschil in de gemiddelde normscores op de capaciteitentest: 4,92 gemiddeld voor de mensen die doorgaan naar fase 2 en 3,87 voor mensen die zijn afgewezen. Bij de analyses per domein wordt nagegaan of er verschillen zijn op de scores van de domeintoetsen.

Na fase 2 zijn 31 mensen toegelaten tot de opleiding (14 mannen, 13 vrouwen). In totaal is dit 54% van de mensen die zich voor de procedure hadden aangemeld. Onder degenen die zijn toegelaten bevinden zich de 7 deelnemers die de eerste fase met 'twijfel' hebben afgesloten. De deelnemers die tot de studie zijn toegelaten haalden in de eerste studieperiode gemiddeld 3,7 studiepunten (n=28).

Overigens worden voor een aantal deelvakken in het technische domein pas studiepunten toegekend nadat alle deelvakken van een studieonderdeel behaald zijn, waardoor dit beeld wellicht niet helemaal de juiste indruk geeft van de studieprestaties van de studenten. Ook is de standaarddeviatie hoog (2,75 studiepunt), wat erop wijst dat het behaalde aantal studiepunten relatief ver uit elkaar ligt. Er zijn 9 studenten die helemaal geen studiepunten hebben behaald of met de studie zijn gestopt (31%), en 12 die 6 studiepunten hebben behaald (41,4%). Eén deelnemer (3,4%) heeft 9 studiepunten en 7 deelnemers (24,1%) hebben 3 studiepunten gehaald.

In Tabel 1 zijn de aantallen deelnemers die zijn toegelaten en afgewezen naar vooropleiding weergegeven. Wat opvalt is dat er in fase 1 relatief veel mensen uitvielen die een vooropleiding op MBO-3 niveau hadden. Uiteindelijk is slechts 22% van de aanmelders met deze vooropleiding toegelaten tot een opleiding. Van de MBO-niveau 4 groep zijn relatief de meeste mensen toegelaten. Het uitvalpercentage is bij deze groep echter ook het hoogst met 42%. In totaal heeft 29% van de deelnemers na periode 1 nog geen studiepunten, of is zelfs gestopt met de opleiding. Dit ligt gemiddeld 9 % hoger ten opzichte van de gewone uitval na de eerste studieperiode.

Tabel 1: Resultaten fase 1 en 2 naar vooropleiding Totale groep

Voor-Opleiding	Totaal	Fase 1				Fase 2				0 erts/ gestopt***	
		Afgewezen		Door		Afgewezen*		Toegelaten*			
HAVO	24	5	21%	19	79%	3**	12,%	14	58%	4	29%
VWO	7	2	29%	5	61%	2	29%	3	43%	0	0%
MBO 3	9	5	56%	4	44%	2	22%	2	22%	0	0%
MBO 4	18	5	28%	13	72%	1	6%	12	66%	5	42%
Totaal	58	17	29%	41	71%	8	14%	31	54%	9	29%

*In percentage van het *totale* aantal deelnemers

**Van de Havisten hebben twee deelnemers zich afgemeld na fase 1. Het totale aantal Havisten voor fase 2 is dus 17.

***Van het totale aantal mensen dat tot de opleiding is toegelaten. Van twee studenten waren ten tijde van de evaluatie geen studiegegevens bekend. Het totale aantal stakers/mensen die geen studiepunten hebben gehaald is mogelijk hoger, nl. 11 (resp. 5, 0, 0 en 6).

Opvallend is dat de deelnemers die de eerste fase met 'twijfel' hebben afgerond, gemiddeld minder studiepunten halen (2,4) dan mensen die de eerste fase met 'goed' hebben afgerond (3,9). Hoewel de onderzoekspopulatie niet groot genoeg is om op basis hiervan uitspraken te doen over verschillen tussen deze groepen, is het een interessante vraag voor vervolgonderzoek of deze verschillen structureel worden teruggevonden. Ook bij de laatste evaluatie in dit project (na het eerste studiejaar) kan worden nagegaan of de verschillen tussen deze groepen nog worden gevonden. In beide gevallen kan worden overwogen om de afstestgrenzen iets aan te scherpen. Hierbij dient rekening te worden gehouden met een verhoogd aantal vals negatieven (mensen die op basis van de procedure worden afgewezen, terwijl zij een opleiding op HBO-niveau wel aankunnen. Ter illustratie: van de zeven mensen die na een eerste advies 'twijfel' zijn ingestroomd heeft de helft geen studiepunten gehaald. Van de rest heeft één deelnemers zes studiepunten, twee hebben er drie en van één zijn de studieresultaten onbekend. Als er geen 'twijfelzone' was geweest, waren drie kandidaten afgewezen die, zoals het er nu naar uit ziet, moeite hebben met de studie of nu al zijn gestopt, maar er waren ook drie kandidaten afgewezen die tot dusver wel studieresultaat hebben behaald.

Social studies

Van het domein Social Studies zijn de gegevens van 42 deelnemers opgenomen. In tabel 2 worden de resultaten van fase 1 en 2 per vooropleiding weergegeven. In totaal heeft 54% van de mensen die met de procedure zijn begonnen deze met goed gevolg afgerond. Net als bij de totale populatie valt hier op dat er relatief weinig MBO-3 aanmelders worden toegelaten en dat de instroom vanuit MBO-4 het hoogst is. Ook hier is echter het risico op studiestaken voor deze groep hoog: 50 procent heeft nog geen studiepunten behaald of is al met de opleiding gestopt. Het totale percentage van deze risicogroep is 29%.

Tabel 2: Resultaten fase 1 en 2 naar vooropleiding Social Studies

Voor- opleiding	Totaal	Fase 1				Fase 2				0 ects/ gestopt***	
		Afgewezen		Door		Afgewezen*		Toegelaten*			
HAVO	18	5	28%	13	22%	2**	11%	10	56%	2	20%
VWO	5	2	40%	3	60%	1	20%	2	40%	0	0%
MBO 3	7	4	57%	3	43%	2	29%	1	14%	0	0%
MBO 4	12	3	25%	9	75%	1	8%	8	67%	4	50%
Totaal	42	14	33%	27	77%	6	14%	21	54%	6	29%

*In percentage van het *totale* aantal deelnemers

*** Van de Havisten heeft één deelnemer heeft zich afgemeld voor fase 2.

. Het totale aantal Havisten voor fase 2 is dus 12.

***Van het totale aantal mensen dat tot de opleiding is toegelaten. Van één studenten waren ten tijde van de evaluatie geen studiegegevens bekend. Het totale aantal stakers/mensen die geen studiepunten hebben gehaald is mogelijk hoger, nl. 7 (resp. 2, 0, 0 en 5).

Social studies fase 1

Gemiddelde leeftijd van de mensen die zich hadden aangemeld voor het sociale domein is net iets boven de 20 jaar. De gemiddelde scores van deze studenten op de capaciteitentest is 4,45 (SD=1,15). De gemiddelde score op de domeintoets is 28 punten (SD=4,86). Gemiddeld werden er voor de meerkeuzevragen 20 punten gehaald (SD=3,52) en voor de open vragen 8 (SD=2,59).

Van de deelnemers zijn er 14 op basis van hun resultaten op de capaciteitentoets en de domeintoets afgewezen (van één persoon waren op het moment van de evaluatie geen gegevens beschikbaar). Zij haalden op alle onderdelen van de procedure een lagere gemiddelde score dan de 27 mensen die naar fase 2 mochten, hoewel deze verschillen slechts bij een aantal onderdelen significant waren (zie Tabel 3). De resultaten van de verschillende onderdelen wijzen daarmee in dezelfde richting. De gemiddelde MCT-H

score van de deelnemers die zijn afgewezen is met 3,58 lager dan de grens van 4, die voor een 'goed' is vastgesteld en net boven de 'twijfel' grens van 3,5 (die gecompenseert kon worden met een hoge score op de domeintoets) en ook de gemiddelde score op de domeintoets ligt in het 'twijfelgebied'. Beide onderdelen, de domeintoets en de capaciteitentest, spelen een rol bij de afwijzing van deelnemers in fase 1.

Tabel 3: Vergelijking resultaten fase 1 van de deelnemers die naar fase 2 mochten en deelnemers die zijn afgewezen.

	Gemiddelde score 'Door'	SD	Gemiddelde score 'Niet door'	SD
Gemiddelde normscore MCT-H** ²	4,88	,90	3,58	1,11
Gemiddelde normscore Cijferreeksen	4,86	1,24	4,07	1,77
<i>Gemiddelde ruwe score Cijferreeksen</i> ³	<i>18,32</i>	<i>2,23</i>	<i>16,21</i>	<i>4,39</i>
Gemiddelde normscore Exclusie*	5,93	1,78	3,86	2,07
<i>Gemiddelde ruwe score Exclusie**</i>	<i>18,46</i>	<i>3,06</i>	<i>13,93</i>	<i>4,63</i>
Gemiddelde normscore Componenten*	5,50	1,53	3,93	1,69
<i>Gemiddelde ruwe score Componenten*</i>	<i>16,89</i>	<i>3,65</i>	<i>12,86</i>	<i>4,26</i>
Gemiddelde normscore Spiegelbeelden	5,18	2,04	3,71	1,68
<i>Gemiddelde ruwe score Spiegelbeelden</i>	<i>15,51</i>	<i>7,57</i>	<i>10,50</i>	<i>7,45</i>
Gemiddelde normscore Woordanalogieën	4,36	1,39	3,50	1,23
<i>Gemiddelde ruwe score Woordanalogieën</i>	<i>23,57</i>	<i>2,85</i>	<i>20,93</i>	<i>4,92</i>
Gemiddelde normscore Woordrelaties	3,46	1,35	2,43	1,02
<i>Gemiddelde ruwe score Woordrelaties</i>	<i>22,82</i>	<i>5,85</i>	<i>18,29</i>	<i>4,97</i>
Gemiddelde totaalscore domeintoets**	30,07	4,28	25,14	4,35
Gemiddelde score open vragen domeintoets	8,81	2,40	6,57	2,34
Gemiddelde score meerkeuzevragen domeintoets	21,26	3,50	18,57	2,88

De studenten in dit domein scoorden relatief het laagst op de subtests woordrelaties (3.12) en het hoogst op subtests die logisch en abstract redeneren meten (gemiddelde scores van 5,24 op componenten, 4,98 op exclusie). De gemiddelde score op cijferreeksen was 4,60, voor spiegelbeelden 4,69 en voor woordanalogieën werd een gemiddelde score van 4.07 behaald.

Correlaties tussen onderdelen van fase 1

Er worden verschillende correlaties gevonden tussen de scores op de domeintoets en op subtests van de capaciteitentests. De domeintoets lijkt een relatief groot beroep te doen op taalvaardigheid (woordenschat, taalbegrip). De correlatie tussen woordrelaties en de open vragen is 0,38*, tussen woordrelaties en de meerkeuzevragen 0,46* en tussen woordrelaties en de totale domeintoets ,53*. Deze test meet vooral woordenschat en taalbegrip. Daarnaast is er een samenhang tussen de totaalscore op de domeintoets en de subtests componenten (0,30*) en spiegelbeelden (0,32*), twee tests die een indicatie geven van algemeen haalbaar opleidingsniveau.

Bij bovenstaande analyses is uitgegaan van de ruwe scores op de capaciteitensubtests. Bij het berekenen van de samenhang van de gemiddelde score op de subtests van de MCT-H en de onderdelen van de domeintoets was dit niet mogelijk (daar de som van de ruwe scores van de subtests geen betekenis heeft). Een vergelijking op basis van de

² In het vervolg van dit document wordt aangehouden: ** = $p < 0,01$ (toevalskans is 1%) en * = $p < 0,05$ (toevalskans van 5%).

³ De ruwe scores van de subtests zijn een preciezere maat dan de normscores, omdat bij de normscores meerdere ruwe scores worden samengenomen in clusters (de negen stanines). In de vervolganalyses wordt uitgegaan van de ruwe scores op de MCT-H subtests.

normscores, hoewel minder precies, levert toch nog significante correlaties op met zowel de open vragen (0,33*), de meerkeuzevragen (0,40**) en de totaalscore (0,47**). Er is een samenhang tussen cognitieve capaciteiten en dat wat de domeintoets meet (algemene competenties met een relatief grote cognitieve component).

Er is geen significante samenhang tussen de scores op de open vragen en de meerkeuzevragen van de domeintoets. Dit wijst erop dat de domeintoets niet één construct meet. Dit komt overeen met de opzet van de toets. Deze meet verschillende competenties die in het vooronderzoek zijn geïdentificeerd als succesfactoren voor een HBO-opleiding (bv. een vraagstuk vanuit meerdere perspectieven bekijken, buiten de kaders van het vakgebied denken).

Social studies fase 2

In fase 2 maakten deelnemers een portfolio en bespraken dit met hun begeleiders. Op basis van het totaalresultaat (fase 1 en 2) werden zij tenslotte al dan niet toegelaten tot de opleiding. In het sociale domein betrof dit, zoals eerder beschreven, 27 deelnemers aan de procedure. Hiervan zijn uiteindelijk 21 mensen toegelaten (6xCMV, 7xMWD, 6xSPH, 2x geen gegevens ten tijde van evaluatie) en 6 mensen afgewezen.

De fase 1 resultaten van de mensen die zijn toegelaten zijn vergeleken met de mensen die na het maken van een portfolio zijn afgewezen (dus na fase 2) en met de mensen die al na fase 1 zijn afgewezen. Er zijn geen significante verschillen tussen deelnemers in fase (wel/niet toegelaten na het portfolio) op de capaciteitentests of de domeintoets, hoewel de gemiddelden op bijna alle onderdelen lager zijn voor de groep die is afgewezen (zie tabel 4). De enige uitzondering is de score op de open vragen van de domeintoets. Uit de kwalitatieve evaluatie bleek dat deze antwoordschalen nog een bijstelling nodig hebben. Het is niet duidelijk of het gebrek aan verschil te wijten is aan een beperking van de inhoud van de toets of aan een beperking in de scoringsmethodiek. De verschillen tussen de scores van de mensen die na fase 1 zijn afgewezen en de mensen die uiteindelijk tot de opleiding zijn toegelaten zijn nog groter dan die tussen de mensen die na fase 1 zijn doorgelaten of afgewezen. Deze verschillen zijn niet wezenlijk anders, maar laten een versterkt effect zien: de toevalswaarde van de gevonden verschillen op de MCT-H en de domeintoets gaat omlaag van 5% naar 1%. Voor de MCT-H wordt dit met name veroorzaakt door de verschillende scores van beide groepen op de subtest Woordrelaties.

Tabel 4: Vergelijking gemiddelden van mensen die na fase 2 wel en niet zijn toegelaten tot een opleiding in het sociale domein

	Resultaat fase 1/2	N (aantal)	Gemiddelde score	Standaarddeviatie
Gemiddelde normscore MCT-H	Toegelaten	21	5,00	,83
	Afgew. Fase 2	6	4,39	1,14
	Afgew. Fase 1	14	3,58	1,11
Cijferreeksen ruwe score	Toegelaten	21	18,76	2,26
	Afgew. Fase 2	6	17,00	1,79
	Afgew. Fase 1	14	16,21	4,39
Cijferreeksen normscore	Toegelaten	21	5,14	1,24
	Afgew. Fase 2	6	4,00	,89
	Afgew. Fase 1	14	4,07	1,77
Exclusie ruwe score	Toegelaten	21	18,62	2,31
	Afgew. Fase 2	6	17,17	4,79
	Afgew. Fase 1	14	13,93	4,63
Exclusie normscore	Toegelaten	21	5,95	1,53
	Afgew. Fase 2	6	5,33	2,34
	Afgew. Fase 1	14	3,86	2,07
Componenten ruwe score	Toegelaten	21	17,00	3,65
	Afgew. Fase 2	6	15,67	3,37
	Afgew. Fase 1	14	12,86	4,26

Componenten normscore	Toegelaten	21	5,57	1,47
	Afgew. Fase 2	6	4,83	1,47
	Afgew. Fase 1	14	3,93	1,69
Spiegelbeelden ruwe score	Toegelaten	21	16,29	7,36
	Afgew. Fase 2	6	14,83	8,47
	Afgew. Fase 1	14	10,50	7,45
Spiegelbeelden normscore	Toegelaten	21	5,33	2,06
	Afgew. Fase 2	6	5,00	2,10
	Afgew. Fase 1	14	3,71	1,68
Woordanalgieen ruwe score	Toegelaten	21	23,71	2,59
	Afgew. Fase 2	6	22,83	3,97
	Afgew. Fase 1	14	20,93	4,92
Woordanalgieën normscore	Toegelaten	21	4,38	1,28
	Afgew. Fase 2	6	4,17	1,94
	Afgew. Fase 1	14	3,50	1,23
Woordrelaties ruwe score	Toegelaten	21	23,67	5,90
	Afgew. Fase 2	6	20,17	5,78
	Afgew. Fase 1	14	18,29	4,97
Woordrelaties normscore	Toegelaten	21	3,62	1,40
	Afgew. Fase 2	6	3,00	1,27
	Afgew. Fase 1	14	2,43	1,02
totaal domeintoets	Toegelaten	21	30,38	4,74
	Afgew. Fase 2	5	28,60	1,82
	Afgew. Fase 1	14	25,14	4,35
meerkeuzevragen domeintoets	Toegelaten	21	21,62	3,72
	Afgew. Fase 2	5	19,60	2,61
	Afgew. Fase 1	14	18,57	2,88
open vragen domeintoets	Toegelaten	21	8,76	2,64
	Afgew. Fase 2	5	9,00	1,58
	Afgew. Fase 1	14	6,57	2,34

Studieresultaten Social Studies (studieperiode 1)⁴

Het gemiddeld aantal studiepunten van de toegelaten deelnemers aan de procedure in de eerste studieperiode bedroeg 3,16. Er zijn echter zulke grote verschillen tussen deelnemers (de standaardafwijking is 2,5 studiepunten), dat een gemiddelde niet goed te interpreteren is. Bij nadere bestudering van de gegevens blijkt dat bijna éénderde van de deelnemers (6) helemaal geen studiepunten heeft gehaald. Nog eens 6 deelnemers hebben 3 studiepunten gehaald en 7 mensen, ruim éénderde van de deelnemers, heeft 6 studiepunten gehaald.

Het vak psychologie is een struikelblok. Slechts 2 van de 12 mensen die dit tentamen heeft gemaakt heeft hier een voldoende voor gehaald. Het gemiddelde cijfer is een 4,57 (SD=1.59). Ook hier scoren de groep 'twijfel' iets lager dan de mensen die de eerste fase 'goed' hebben doorlopen: resp. 4,3 en 4.62 gemiddeld. Het onderdeel werkrelaties 1 is door 10 mensen gedaan, waarbij 6 mensen een voldoende hebben gehaald en 4 mensen een onvoldoende. Omdat onvoldoende resultaten op het tentamen niet in een cijfer, maar in een 'onvoldoende' worden weergegeven kan geen gemiddeld cijfer worden berekend. Werkrelaties 2 is door 17 mensen gemaakt, met gemiddeld een gemiddeld cijfer van 5,96 (SD=1.56). Wederom scoort 'twijfel' lager dan 'goed', hoewel de eerste groep uit slechts 3 personen bestaat. Slechts vier mensen hebben een beoordeling voor basiscommunicatie, waarvan één voldoende en drie onvoldoende.

Er is geen significante correlatie tussen scores uit fase 1 en behaalde studiepunten (Spearman's rho=0,24 voor studiepunten en gemiddelde MCT-H score en 0,23 voor de domeintoets en MCT-H). Ook tussen behaalde cijfers en de resultaten uit fase 1 worden

⁴ Deze gegevens worden pas betekenisvol wanneer ook gegevens over studieresultaten van andere studenten voor handen zijn. Afgesproken is om docenten uit de domeinen te vragen naar gemiddelde cijfers en studiepunten.

geen significante correlaties gevonden, hoewel dit gezien de kleine aantallen per studieonderdeel (4, 10, 12 en 17) geen onverwacht resultaat is. Aangeraden wordt om deze analyses te herhalen bij een groter cohort.

Industriële Techniek

Van het domein Industriële Techniek zijn gegevens van 16 deelnemers opgenomen. In tabel 5 worden de gegevens van de deelnemers naar vooropleiding weergegeven. In dit domein stromen meer mensen door dan in het sociale domein: 63% van de mensen die zich aanmeldt wordt toegelaten tot een opleiding. Van de mensen met een Havo-achtergrond is slechts 1 persoon afgewezen. Hoewel de risicogroep (0 erts/gestopt) hier, in tegenstelling tot het sociale domein, groter is voor de 'havisten' dan voor de MBO-4 deelnemers, kunnen hierover in verband met de kleine aantallen in dit onderzoek geen conclusies aan verbonden worden.

Tabel 5: Resultaten fase 1 en 2 naar vooropleiding Industriële Techniek

Vooropleiding	Totaal	Fase 1				Fase 2				0 erts/gestopt***	
		Afgewezen		Door		Afgewezen*		Toegelaten*			
HAVO	6	0	0%	6	100%	1**	17%	4	66%	2	50%
VWO	2	0	0%	2	100%	1	50%	1	50%	0	0%
MBO 3	2	1	50%	1	50%	0	0%	1	50%	0	0%
MBO 4	6	2	33%	4	67%	0	8%	4	67%	1	25%
Totaal	16	3	19%	13	81%	2	13%	10	63%	3	30%

*In percentage van het *totale* aantal deelnemers

*** Van de Havisten heeft één deelnemer heeft zich afgemeld voor fase 2.

. Het totale aantal Havisten voor fase 2 is dus 12.

***Van het totale aantal mensen dat tot de opleiding is toegelaten. Van één studenten waren ten tijde van de evaluatie geen studiegegevens bekend. Het totale aantal stakers/mensen die geen studiepunten hebben gehaald is mogelijk hoger, nl. 7 (resp. 2, 0, 0 en 2).

Industriële Techniek fase 1

Gemiddelde leeftijd van deze deelnemers was ten tijde van de procedure net onder de 20 jaar. De gemiddelde normscore op de capaciteitentest is 5,31 (SD=1,18). De gemiddelde score op de domeintoets (totaal) is 21,69 punten (SD=5,87). Per onderdeel zijn de gemiddelde scores 8,19 voor de wiskundetoets (SD=3,49), 8,50 voor de meerkeuzevragen (SD=4,29) en 5,00 voor de open vragen (SD=1,83).

Naar aanleiding van hun resultaten in fase 1 zijn 3 mensen afgewezen. De overige 13 deelnemers mocht door naar fase 2. Dit waren 11 mensen met een 'goed' resultaat en 2 mensen met 'twijfel'. Gemiddeld scoren de deelnemers die zijn afgewezen lager op de capaciteitentests, hoewel dit niet voor alle subtests geldt (zie tabel 6). Vanwege het kleine aantal deelnemers dat is afgewezen, kunnen op basis van deze bevindingen weinig conclusies worden getrokken. Wat wel opvalt is dat de verschillen op de domeintoets erg groot zijn. Daarnaast is de gemiddelde score op de MCT-H ook voor de afgewezen groep hoger is dan de voor dit onderdeel van de procedure gestelde grens van 4. De domeintoets speelt bij dit domein dus een grote rol in de afwijzing van kandidaten in fase 1.

Tabel 6: Vergelijking resultaten deelnemers technisch domein die doorgaan naar fase 2 (13) en deelnemers die zijn afgewezen na fase 1.

	Mean Door	SD	Mean Niet door	SD
Gemiddelde normscore MCT-H	5,35	1,23	5,14	1,17
Gemiddelde normscore Cijferreeksen	5,00	1,41	3,33	1,53
<i>Gemiddelde ruwe score Cijferreeksen⁵</i>	<i>18,38</i>	<i>2,79</i>	<i>14,00</i>	<i>3,61</i>
Gemiddelde normscore Rekenvaardigheid	5,31	1,49	4,67	3,51
<i>Gemiddelde ruwe score Rekenvaardigheid</i>	<i>15,77</i>	<i>3,98</i>	<i>13,67</i>	<i>1,53</i>
Gemiddelde normscore Exclusie	5,54	1,98	6,33	1,53
<i>Gemiddelde ruwe score Exclusie</i>	<i>17,85</i>	<i>3,08</i>	<i>19,00</i>	<i>2,00</i>
Gemiddelde normscore Componenten	5,85	1,63	7,33	0,57
<i>Gemiddelde ruwe score Componenten</i>	<i>17,96</i>	<i>3,92</i>	<i>20,67</i>	<i>1,15</i>
Gemiddelde normscore Spiegelbeelden	6,08	1,44	5,67	2,51
<i>Gemiddelde ruwe score Spiegelbeelden</i>	<i>19,77</i>	<i>4,55</i>	<i>16,67</i>	<i>9,07</i>
Gemiddelde normscore Woordanalgieën	4,31	1,11	5,33	0,57
<i>Gemiddelde ruwe score Woordanalgieën</i>	<i>23,31</i>	<i>2,81</i>	<i>26,00</i>	<i>1,00</i>
Gemiddelde normscore Woordrelaties	3,31	1,03	3,33	1,53
<i>Gemiddelde ruwe score Woordrelaties</i>	<i>22,23</i>	<i>4,46</i>	<i>22,67</i>	<i>6,03</i>
Gemiddelde totaalscore domeintoets	23,46	4,67	14,00	4,36
Gemiddelde score wiskundetoets	9,00	3,27	4,67	2,08
Gemiddelde score meerkeuzevragen domeintoets	9,23	4,29	5,33	3,06
Gemiddelde score open vragen domeintoets	5,23	1,79	4,00	2,00

De studenten in dit domein (n=16) scoorden relatief het laagst op de subtests woordrelaties (3.31) en het hoogst op de subtest die ruimtelijk inzicht en abstract redeneren meten (gemiddelde scores van 6,13 op componenten, 5,69 op exclusie en 6,0 op spiegelbeelden. De gemiddelde scores op cijferreeksen en rekenvaardigheid waren respectievelijk 4,69 en 5,19 en voor woordanalgieën werd een gemiddelde score van 4.5 behaald.

Correlaties tussen onderdelen fase 1

Er worden significante correlaties gevonden tussen de antwoorden op de meerkeuzevragen van de domeintoets en de subtests Rekenvaardigheid (.50**) en Spiegelbeelden (.80*). Ook wordt een correlatie gevonden van 0,59* tussen de totale score op de domeintoets en de subtest Spiegelbeelden.

Er is een significante samenhang tussen de gemiddelde score op de capaciteitentest en de meerkeuzevragen van de domeintoets (0,52*). De overige onderdelen van de domeintoets hangen niet significant samen met de MCT-H of subtests daarvan. Er is, net als bij de toets voor het sociale domein, geen significante samenhang tussen de scores op de open – en de meerkeuzevragen van de domeintoets. Ook hier is er sprake van een toets waarin verschillende constructen zijn opgenomen (een aantal competenties die bijdragen aan studiesucces), waardoor dit geen onverwachte bevinding is. Opvallend is wel dat er sprake lijkt te zijn van een negatieve samenhang (-0,37). Dit is een aandachtspunt voor vervolgonderzoek, zeker daar deze tendens, wederom niet significant en nog minder sterk, terugkomt in een licht negatieve samenhang tussen open vragen van de domeintoets en de gemiddelde MCT-H score (-0,19). Tenslotte is er, zoals verwacht, geen significante samenhang tussen de wiskundescores en de scores op de open- en meerkeuzevragen van de domeintoets. De domeintoets doet slechts zeer

⁵ De ruwe scores van de subtests zijn een preciezere maat dan de normscores, omdat bij de normscores meerdere ruwe scores worden samengenomen in clusters (de negen stanines). In de vervolganalyses wordt uitgegaan van de ruwe scores op de MCT-H subtests.

beperkt een beroep op wiskundekennis- en vaardigheden, terwijl wiskundeniveau juist centraal staat in de wiskundetoets.

Tenslotte valt op dat de scores op de subtests Componenten en Cijferreeksen negatief met elkaar samenhangen (-0,53*), een samenhang die niet werd verwacht en die ook moeilijk te verklaren is. Tussen de overige subtests worden geen significante of een positieve onderlinge samenhang gevonden.

Industriële techniek fase 2

Voor het technische domein werden 12 portfolio's gemaakt (één kandidaat heeft zich na fase 1 afgemeld). Naar aanleiding van fase 2 zijn uiteindelijk 10 mensen toegelaten tot een opleiding in het technische domein (5x TB/IM, 2x IPO, 2x ET en 1x WTB) en twee mensen afgewezen. In verband met de kleine aantallen is geen analyse gedaan met betrekking tot de verschillen tussen deze twee groepen (wel/niet toegelaten na fase 2) op de capaciteitentests of de domeintoets. Gemiddeld deden de twee afgewezen kandidaten het iets minder goed op de MCT-H dan degenen die zijn toegelaten (5,6 vs. 4,5). Ook op het wiskundeonderdeel van de domeintoets deden de twee het iets minder goed (7 vs. 9). Op de andere onderdelen van de domeintoets haalden zij net iets hogere scores, waardoor de gemiddelde totaalscore op de domeintoets gelijk was met de mensen die zijn toegelaten (23,50 vs. 23,40).

Studieresultaten Industriële Techniek (studieperiode 1)⁶

Gemiddeld zijn er in de eerste studieperiode 4,5 studiepunten gehaald (van de in totaal 6 studiepunten voor deze studieperiode). Net als bij het sociale domein is de standaarddeviatie hoog: 2,91. Twee deelnemers hebben 0 studiepunten gehaald (20%, deze deelnemers zijn inmiddels met de opleiding gestopt), twee deelnemers (20%) hebben 3 studiepunten gehaald (dit zijn de twee deelnemers die met 'twijfel' zijn doorgegaan na fase 1) en 5 deelnemers (50%) haalden 6 studiepunten. Eén deelnemer (10%) heeft een extra project gedaan en zelfs 9 studiepunten gehaald.

Het gemiddelde cijfer voor de natuurkundetoets was 4,9 (n=6). De gemiddelde cijfers voor wiskunde 1p (n=7) en wiskunde 1 (n=7) zijn 6,14 en 5,51 resp. en het gemiddelde cijfer voor formuleren (n=9) is 5,87 (n=9). Het project IPO is door 8 mensen gedaan en daarvan hebben er 6 een voldoende gekregen. Gemiddeld werd een 7 gehaald voor het project TB/IM (n=7). De projecten WTB en ET zijn beide door één student gedaan, beide met voldoende resultaat.

Opvallend is dat de twee studenten die met 'twijfel' zijn doorgestroomd na fase 1 over het algemeen (met uitzondering van de projecten) lagere cijfers halen dan de studenten die met 'goed' zijn doorgestroomd. Hoewel de aantallen zeer beperkt zijn en hier dus geen conclusies aan verbonden kunnen worden, is dit is een aandachtspunt in vervolgonderzoek, zowel voor de evaluatie na afloop van studiejaar 1 met dezelfde onderzoekspopulatie, als voor vervolgonderzoek bij toekomstige cohorten.

Samenhang studieresultaten en resultaten fase 1 van de procedure

In de eerste studieperiode hebben de deelnemers maximaal 7 beoordelingen gekregen. Tussen studieresultaten in periode 1 en resultaten uit fase 1 van de procedure wordt een aantal correlaties gevonden. De gemiddelde MCT-H score hangt positief samen met de cijfers op wiskunde 1 (0,75*) en natuurkunde (0,82*). Op het niveau van de subtests wordt alleen een significante correlatie gevonden tussen exclusie en wiskunde 1p (0,85*) en natuurkunde (0,81*). Er is een – te verwachten – correlatie tussen de domeintoets wiskunde en de twee wiskundeonderdelen wiskunde 1 (0,87*) en wiskunde 1p (0,79*). Wanneer de totaalscore van de domeintoets wordt vergeleken met prestaties in de studie wordt een positieve samenhang gevonden voor de behaalde cijfers bij natuurkunde

---

⁶ Deze gegevens worden pas echt betekenisvol wanneer ook gegevens over studieresultaten van andere studenten voor handen zijn. Afsproken is om docenten uit de domeinen te vragen naar gemiddelde cijfers en studiepunten.

(0,78*) en wiskunde 1p (0,75**). Er wordt bovendien een correlatie van 0,75* gevonden tussen het wiskunde-onderdeel van de domeintoets en behaalde studiepunten in periode 1.

Er wordt bovendien een correlatie van 0,75* gevonden tussen het wiskunde-onderdeel van de domeintoets en behaalde studiepunten.

Conclusies

Hieronder worden de belangrijkste conclusies van dit evaluatieonderzoek beschreven. Een belangrijk aandachtspunt bij het interpreteren van de resultaten van deze evaluatie is om de kleine aantallen in dit onderzoek in gedachten te houden. De bevindingen zijn voornamelijk indicaties, en het behoeft de voorkeur om in een vervolgonderzoek nader te onderzoeken of deze indicaties ook bij een grotere populatie worden teruggevonden.

De oorspronkelijke doelgroep van deze procedure waren MBO-ers die geen MBO-4 diploma hebben behaald. Gedurende de ontwikkeling is besloten om deze ook te richten op havisten en VWO-ers die door omstandigheden hun opleiding niet hebben afgemaakt. Beide doelgroepen zijn bereikt: de instroom in de procedure was afkomstig uit zowel het VO als het MBO. Opvallend is dat met name MBO-niveau 3 deelnemers relatief vaak worden afgewezen. Mogelijk is het niveauverschil toch erg groot voor deze mensen. MBO-4 deelnemers werd relatief het meest toegelaten, hoewel bij deze groep ook het percentage uitvallers en mensen zonder studiepunten het grootst was. Dit was overigens niet het geval voor het technische domein, hoewel de aantallen daar te klein waren om te concluderen dat hier sprake is van een daadwerkelijk verschil tussen de domeinen.

Van alle mensen die aan de procedure hebben meegedaan heeft ongeveer de helft deze met goed gevolg afgesloten. Van de mensen die zijn toegelaten heeft 71% 3 of meer studiepunten behaald.

Gezien het relatief hoge percentage (29%) van mensen die uitvallen of nog geen studieresultaten gehaald hebben, kan worden overwogen om de aftestgrenzen in fase 1 wat naar boven bij te stellen. Extra argumenten hiervoor zijn de relatief minder goede studieresultaten van de groep die na fase 1 met 'twijfel' is doorgestroomd, hoewel deze laatste bevindingen niet significant waren, en het feit dat de mensen die na fase 2 zijn toegelaten iets hoger scoorden in fase 1 dan de mensen die in fase 2 zijn afgewezen. Nadeel van een hogere aftestgrens is een toenemend aantal 'vals negatieven', mensen die de procedure niet halen, terwijl zij wel een opleiding op HBO-niveau aankunnen. Aanbevolen wordt om de evaluatie van de studieresultaten na afloop van jaar 1 af te wachten alvorens hierover een definitieve beslissing te nemen.

De resultaten op de verschillende onderdelen van fase 1 van de procedure wijzen in dezelfde richting: de afvallers hadden gemiddeld lagere scores op de domeintoets en de capaciteitentests (hoewel dit bij het technische domein niet voor alle subtests van de MCT-H geldt). Dit geeft aan dat de verschillende onderdelen aanvullende constructen meten. De samenhang, en wellicht zelfs enige overlap, tussen deze constructen blijkt ook uit correlaties tussen resultaten op een aantal subtests van de MCT-H en de domeintoets.

De domeintoets lijkt voor beide domeinen een beroep te doen op een aantal cognitieve capaciteiten. De correlatie met de subtest Spiegelbeelden, die ruimtelijk inzicht en abstractievermogen meet en een indicatie geeft van het algemeen haalbare opleidingsniveau, is een aanwijzing voor de inzetbaarheid van de domeintoets bij het voorspellen van opleidingssucces. Mensen met een hoog abstractieniveau en opleidingspotentieel maken de domeintoets dan mensen die hier lager op scoren. Bij het sociale domein is bovendien sprake van een taalcomponent - taalbegrip en woordenschat hangen samen met de score op de domeintoets - en bij het technische domein van een numerieke component. De score op de subtest rekenvaardigheid correleert met de score op de meerkeuzevragen.

Een aandachtspunt zijn de open vragen van de domeintoets voor het technische domein, waarbij een licht negatieve, maar niet significante samenhang werd gevonden met de scores op de meerkeuzevragen en de gemiddelde MCT-H score. Uit het kwalitatief onderzoek bleek dat assessoren nog niet tevreden zijn met de antwoordschalen voor de open vragen en deze zullen worden bijgesteld. In vervolgonderzoek zal blijken of hiermee dit aandachtspunt is opgelost.

Bij het sociale domein is de rol van beide instrumenten gelijkmatiger verdeeld dan bij het technische domein, waar vooral de domeintoets een grote rol speelt bij afwijzing (hoewel met deze bevinding in verband met de wel zeer lage aantallen heel voorzichtig moet worden omgegaan). De gemiddelde score op de subtests van de MCT-H is boven de aftestgrens die voor dit domein is vastgesteld. De samenhang van de domeintoets en verschillende studieresultaten geeft een indicatie van het belang van de domeintoets in deze procedure. Deels kan dit worden verklaard door het opnemen van een vakinhoudelijk gedeelte voor het technisch domein (wiskunde). De domeintoets als geheel hangt echter ook samen met het cijfer dat voor natuurkunde werd behaald – een correlatie die niet werd gevonden voor het wiskundedeel van de domeintoets alleen. Ook hier dient een voorbehoud gemaakt te worden in verband met de zeer lage aantallen in deze analyses (soms slechts 7) en het feit dat er een selectie heeft plaatsgevonden in de onderzoeksgroep na fase 1, waarbij mensen met een score van 14 of lager op de domeintoets zijn afgewezen.

Moeilijk te verklaren is de negatieve samenhang tussen de subtests Componenten en cijferreeksen voor het technische domein. De subtest cijferreeksen vertoont ook met andere onderdelen van de procedure geen samenhang. Aangeraden wordt om bij vervolgonderzoek de rol van deze subtest als extra aandachtspunt mee te nemen.

Ongeveer éénvijfde van de deelnemers die fase 1 met goed resultaat doorloopt wordt in fase 2, naar aanleiding van het portfolio-onderzoek, alsnog afgewezen. De portfolioprocedure is aanvullend op de instrumenten in fase 1 en lijkt zelfs een aanscherping te geven op de resultaten daarvan. Mensen die na fase 2 worden afgewezen, hebben ook in fase 1 al lagere scores van de mensen die tot de opleiding worden toegelaten. Het zou interessant zijn om verder te onderzoeken in hoeverre een aanscherping van aftestgrenzen in fase 1 de tweede fase van het onderzoek overbodig zou kunnen maken. Hierbij dient te worden opgemerkt dat zowel de assessoren als de deelnemers het portfolio als een zeer waardevol onderdeel van de procedure zagen, onder andere vanwege de aandacht voor motivationele aspecten. Ook lijkt er een zekere mate van zelfselectie plaats te vinden, doordat deelnemers zich na fase 1 afmelden of het portfolio niet in te leveren. Ondanks de tijdsintensiviteit van dit onderdeel is het de vraag of het, los van de mogelijkheden, wenselijk is dit onderdeel van de procedure in te korten ofwel te laten vervallen.

Een samenhang tussen studieresultaten en de resultaten uit fase 1 van de procedure was voor het sociale domein niet vast te stellen. Naast het lage aantal mensen per studieonderdeel, wordt een eventuele samenhang gedrukt doordat gedurende de toelatingsprocedure een selectie heeft plaatsgevonden (mensen die in fase 1 slecht scoorden, zijn immers niet toegelaten). Aanbevolen wordt om nader onderzoek uit te voeren naar studieresultaten, zowel na afloop van studiejaar 1 als bij een grotere onderzoeksgroep.

Voor het technische domein werd een aantal correlaties tussen fase 1 instrumenten en wis- en natuurkunde gevonden. Hierboven werd reeds opgemerkt dat de domeintoets voor het technische domein goed inzetbaar lijkt als instrument bij het vaststellen van toelaatbaarheid van een opleiding in het technische domein. Wel dient nader onderzoek te worden uitgevoerd om na te gaan of dit resultaat ook wordt gevonden met een grotere onderzoekspopulatie.

De studieprestaties als geheel moeten nog vergeleken worden met de gemiddelde resultaten uit de opleidingsdomeinen

Bijlage 5

Respons van deelnemende studenten (22) over de F.T. procedure

Antwoorden op de open vragen¹

Antwoorden m.b.t. de capaciteitentests

Respondenten die de test nuttig vonden geven de volgende toelichting:

- Er wordt een vrij duidelijk beeld geschetst over je capaciteiten en inzichten. Op wat voor niveau je kunt werken.
- Het geeft simpelweg een beeld van de verstandelijke vermogens van een deelnemer. Nu zal ik niet al mijn geld inzetten op de uitslagen van dergelijke toetsen maar het geeft uiteindelijk toch een completer beeld van de deelnemer.
- Omdat je met zo'n test kunt zien of je wel of niet geschikt bent voor een opleiding op het HBO. Als je bij zo'n test al slecht uit de verf komt, dan kun je verwachten dat het op het HBO ook niks wordt.
- Door deze test is mij duidelijkheid gegeven dat ik het niveau van een hbo opleiding aankan. dit heeft mij ook een zekerder gevoel gegeven.
- Omdat het gewoon inzicht voor je zelf geeft van waar je zit! Toch hangt het ook af op welk moment die test wordt gedaan en onder welke omstandigheden! Het feit dat ik al kon beginnen omdat ik mijn uitleg had gehad, maar daarna uitleg werd gegeven aan mensen die een heel andere test gingen doen is al een stoorzender!!!
- Door middel van deze toets wordt bevestigd dat je het HBO niveau aankunt. Ook voor jezelf is dat een bevestiging.
- Je wordt op redelijk wat onderdelen getest waardoor je toch een duidelijk beeld krijgt van waar je wel en niet goed in bent. Voor de test had ik wel vermoedens maar door de test resultaten kreeg ik toch een beter beeld van wat mijn niveau ongeveer is.
- Geeft meer zekerheid voor de toelating door de instelling, maar ook zeker voor jezelf.
- Hierdoor wist ik zeker dat ik geschikt was voor een opleiding op het HBO.
- Er wordt echt getest naar je (basis)capaciteiten op veel vlakken.
- Ik twijfelde eerst over mijn niveau, maar doordat ik de test uiteindelijk ruim gehaald heb, heeft dat voor mij de keuze wel makkelijker gemaakt. Ik denk dat als je de capaciteitentest voldoende behaald hebt, je het niveau van HBO waarschijnlijk wel aankunt.
- Je weet nu wat je goede je minder goede kanten zijn.
- Ik heb de capaciteitentest als nuttig ervaren omdat het een goed beeld geeft van wat ik kan, of ik het niveau aankan enz. Ik denk dat de uitslag klopt met mijn capaciteiten.
- Veel leerlingen kunnen veel meer en met zo een test kan je dat eruit halen. Zo kunnen ze in hun voordeel op een hoger niveau worden gezet.
- Het was een duidelijk instrument om mijn niveau te meten.

Respondenten die de test niet nuttig vonden geven de volgende toelichting:

- In mijn beleving ervoer ik de capaciteitentest als een IQ-test. De hoogte van iemands geteste IQ is een momentopname. Ik vind het als wegende factor niet doorslaggevend genoeg, om de geschiktheid voor deelname aan een studie op HBO niveau te bepalen.
- Omdat het voor mij een momentopname was, het was rumoerig.
- omdat het mij niks heeft opgeleverd, mijn portfolio was goed bevonden en ik werd tijdens het portfolio gesprek helemaal de hemel ingeprezen maar toch werd ik niet toegelaten, daarna ben ik nog heel lang op hold gezet en moest alsmaar afwachten tot ik eindelijk ergens werd geplaatst wat mij in eerste instantie helemaal niet is beloofd maar ik moest er wel voor gaan want anders kon ik niet meer worden toegelaten omdat ik diezelfde week mijn schoolgeld nog moest betalen. (ben absoluut niet tevreden)
- Het is een momentopname, je hoeft maar even niet lekker in je vel te zitten, het is je dag niet, zenuwen, dit alles kan de test beïnvloeden
- Het geeft aan of je klaar bent voor die opleiding en of het verstandig is om er aan te beginnen. Ik moet nu nog 2 vakken op de havo, als ik die af heb heb ik toch niet automatisch meer verstand, ik

---

¹ Typ- en spellingsfouten zijn grotendeels verwijderd uit de antwoorden. Grammaticale onvolledigheden zijn niet aangepast om de antwoorden zoveel mogelijk in tact te laten.

durf er op te wedden dat ik dan weer zou zakken voor de domeintoets en capaciteitentest! Omdat je dat gewoon moet leren in de opleiding zelf. dus eigenlijk is het gewoon een toets voor de start van de opleiding en zou je na 4 jaar hbo nog een moeten maken om te kijken of er iets veranderd. Volgens mij niet!

- Omdat ik weet dat ik het niveau van hbo gewoon aan kan en dat de vragen in de test wel te doen waren maar dat het oneerlijk was dat er zo weinig tijd was voor de vragen. Want zeg nou zelf, normaal hoef je ook niet op de klok te kijken om vragen te beantwoorden. je moet er wel de tijd voor krijgen om er over na te denken. En je niet opgejaagd te voelen. Zo kunnen mensen zenuwachtig worden van de tijd. dat ze daar erg op gaan letten en niet goed genoeg over de vragen na kunnen denken.
- De capaciteitentest had eigenlijk vrij weinig met de hbo studie te maken.

Andere opmerkingen over de capaciteitentest zijn:

- Je word op redelijk wat onderdelen getest waardoor je toch een duidelijk beeld krijgt van waar je wel en niet goed in bent. Voor de test had ik wel vermoedens maar door de test resultaten kreeg ik toch een beter beeld van wat mijn niveau ongeveer is.
- In mijn beleving ervoer ik de capaciteitentest als een IQ-test. De hoogte van iemands geteste IQ is een momentopname. Ik vind het als wegende factor niet doorslaggevend genoeg. om de geschiktheid voor deelname aan een studie op HBO niveau te bepalen.
- Omdat het voor mij een momentopname was. het was rumoerig.
- omdat het mij niks heeft opgeleverd. mijn portfolio was goed bevonden en ik werd tijdens het portfolio gesprek helemaal de hemel ingeprezen maar toch werd ik niet toegelaten. daarna ben ik nog heel lang op hold gezet en moest alsmaar afwachten tot ik eindelijk ergens werd geplaatst wat mij in eerste instantie helemaal niet is beloofd maar ik moest er wel voor gaan want anders kom ik niet meer worden toegelaten omdat ik diezelfde week mijn schoolgeld nog moest betalen. (ben absoluut niet tevreden)
- Het is een momentopname. je hoeft maar even niet lekker in je vel te zitten. het is je dag niet. zenuwen. dit alles kan de test beïnvloeden
- geeft meer zekerheid voor de toelating door de instelling. maar ook zeker voor jezelf.

Antwoorden m.b.t. de domeintoets

Toelichting bij de vraag over het nut van de domeintoets, door mensen die dit een nuttig instrument vinden:

- Je ziet wel op wat voor denkniveau je zit qua sociale studies. Maar aan de andere kant zulk soort vraagstellingen zijn in de opleiding tot nu toe veel makkelijker dan in de domeintoets
- Het geeft een beeld van de hiervoor opgedane kennis. Hetzij in de praktijk of in de theorie. Sommige vragen (weet niet meer welke) mochten echter wel iets duidelijker beschreven worden.
- Omdat je met de domeintoets kunt zien of je enig inzicht in de desbetreffende opleiding hebt. Of het wel de juiste keus is.
- Eigenlijk hetzelfde als ik net vertelde. door deze test wist ik dat ik qua niveau het hbo aankan.
- Op zich wel. Dit is wel sector gericht (de vragen). Paar kleine dingetjes waar ik dan twijfels over heb maar verder vind ik het wel een nuttige test
- Veel vragen kwamen overeen met de inhoud van de opleiding 'Social Work'
- Omdat je door middel van een domeintoets kan zien wat iemand daadwerkelijk weet over de richting die hij of zij op wil.
- Zo kun je zien of je er goed over nadenkt, over de casussen. Wel vind ik dat als je als onervaren persoon niet alles kon weten. wat de test ook weer beïnvloed. Mensen die van de havo/vwo komen weten bepaalde ook niet. je wordt er wel op afgerekend
- Hieruit is gebleken dat ik genoeg inzicht heb om op bepaalde situaties goed te kunnen reageren.
- De domeintoets was veel meer gericht op de gekozen opleiding waaraan je wilt deelnemen. De capaciteiten test was gewoon algemene kennis.
- Je weet of je geschikt bent voor de opleiding waarvoor je toelating doet. Ook ben ik door middel van deze domeintoets erachter gekomen dat deze opleiding (CMV) eigenlijk niks voor mij is. Ik ben dus halverwege met het portfolie gestopt.
- Ik heb de domeintoets als zeer nuttig ervaren omdat er behalve je niveau ook goed gekeken word naar je vaardigheden op het werkgebied waar je terecht gaat komen. Om nog sterker te zijn. ik vind dat iedereen die een studie op het gebied van social studies wil gaan doet. zo'n toets zou moeten maken. Het test of je daadwerkelijk geschikt bent.

- Ja, je kunt zien hoe ver je al bent op dit gebied en ik had 2 punten tekort, dus zit er wel aardig goed bij geloof ik
- ik vind dat je zo kan zien van welk niveau een leerling is. En zo kan je de leerling dus op zijn/haar niveau plaatsen.
- Dit ging over de opleiding.
- Ook dit was een goed onderdeel om te kijken of ik op het niveau zat dat nodig was voor een HBO-opleiding, en of ik voldoende wist op het gebied van die opleiding.

Toelichting van mensen die de domeintoets niet nuttig vonden:

- Het was voor mij een worsteling om het af te krijgen. en een aantal opdrachten heb ik ook als erg moeilijk ervaren. Uit de test resultaten kan ik moeilijk mijn sterke en zwakke kanten halen.
- Ik vond de vragen niet relevant met de opleiding waarvoor ik oorspronkelijk heb gekozen.
- zelfde reden als ik bij de eerste heb ingevuld....
- Er is niet (duidelijk genoeg) aangegeven waarom dit onderdeel getest wordt. kan enige redenen bedenken. maar waarom ik deze als niet nuttig heb ingevuld is omdat ik naar een studie kom om te leren. Deze test gaf mij het gevoel dat ik dit al moest weten. althans de antwoorden hierop.
- Door mijn vooropleiding (SPW3) had ik al redelijk veel ervaring met dit soort situaties en vraagstukken. dit was niet nieuw.
- Zie vraag 4.

Overige opmerkingen met betrekking tot de domeintoets:

- Helaas was een aantal opdrachten mij niet helemaal helder.
- laat de mensen niet zo lang wachten ik stond vanaf 6 juni ingeschreven. en kon pas 6 weken geleden beginnen met een opleiding bij de Windesheim waar ik niet tevreden over ben.. P.S. hoeft niet anoniem te blijven mijn naam is (verwijderd i.v.m. privacy student).
- Want het geeft meer inzicht in de sector als opleiding,- meer vragen van wat zou jij doen! Maar de andere kant is dat je dit wel steeds behandelt op de opleiding eigenlijk een beetje ja en nee.
- geen
- nee, n.v.t.
- Ik vond het een fijne toets, waarvan ik dus eigenlijk vind dat iedereen die deze studie gaat doen, deze test zou moeten doen, Verder denk ik wel dat er iets uitgebreider kan worden ingegaan op de resultaten, want behalve het punten aantal lees je er niet echt veel meer over, Dat zou ik wel graag willen weten,

Antwoorden m.b.t. de wiskundetoets

Toelichting bij het nut van de wiskundetoets:

- Wiskunde is een erg belangrijk onderdeel bij Elektrotechniek/Werktuigbouwkunde/Technische Bedrijfskunde en misschien ook wel IPO. daarom is het denk ik belangrijk dat je daar goed in bent.
- Persoonlijk heb ik zelf niet veel moeite gehad met de toets. Ik vond hem wel een nuttige test om aan te geven wat voor een niveau aan wiskundige (basis-) kennis van je geacht wordt. Het kan voor veel kandidaten een struikelblok zijn.
- Omdat je op de opleiding erg veel wiskunde krijgt, kun je met deze test zien of je enigszins kennis hebt van de zaken waar het over gaat

Antwoorden m.b.t. het portfolio

Hoe vonden de respondenten het maken van een portfolio?

- Moeilijk. maar ik denk dat het wel een goed onderdeel is om een beeld te krijgen of de desbetreffende persoon wat deelneemt aan de flexibele toelating geschikt is. Daarbij kan je ook opmaken (uit het portfolio) of de inzet van de persoon voldoende is om de opleiding te mogen proberen. want het maken van een portfolio is toch wel een hele klus.
- Ik vond het een verrijkende ervaring. Je leert jezelf er beter door kennen. Anderzijds vond ik het continu schrijven van reflecties over mezelf op het eind vervelend worden.
- ik vond het wel leuk om te maken... had ook goede hoop dat ik wel zo slagen....
- Goed, ik zou dit aanraden voor elke aanmelding, Alleen wel een kortere versie, ik heb er erg veel tijd ingestoken, Ik heb natuurlijk al een aantal vragen daarover gemaakt, maar dat is een gokje van wat ik er echt werkelijk aan kwijt ben geweest, Moest overal echt lang over nadenken omdat ik wel iets goeds op papier wou krijgen, Het voorbeeld erbij was wel erg prettig.

- Ik vond het wel leerzaam, omdat ik zo een goed beeld kreeg van mezelf, Zo denk je een keer na over je eigen competenties, En bij het schrijven van mijn motivatie heb ik nog eens extra nagedacht of de opleiding echt iets voor me zou zijn, Wel was ik blij toen het af was, omdat het toch best veel tijd kost.
- Veel moeite, maar uiteindelijk wel leuk
- Het was erg veel werk, maar ik wist waarvoor ik het deed, Ik denk dat je bij een dergelijke opgave moet uitkijken niet alles te snel te willen afmaken.
- Saai!
- ik vond het erg interessant om te maken omdat ik door dit te maken ook een goed beeld kreeg van mijzelf en wat ik eigenlijk allemaal al heb gedaan, verder vond ik het ook leuk omdat ik doormiddel van het portfolio te maken mij ook goed kon voorbereiding op het gesprek en de opleiding zelf.
- Hier begon ik met veel plezier en motivatie aan! vooral omdat ik graag weer met school wou beginnen
- Ik vond het leuk om te doen. Er ging veel tijd in zitten, maar ik vond het zeker de moeite waard.
- Best lastig, je nog moet overal op letten. Je moet niet te eerlijk zijn. Ik had verteld dat mijn doorzettingsvermogen er nog niet echt was, maar dat terwijl ik wel erg mijn best had gedaan om met het hele traject bezig te zijn.
- Ik vond het erg interessant om te doen, omdat ik er veel over mijzelf leerde, Ook kreeg ik beter inzicht in de werkervaring die ik heb gehad, Ook kon ik daardoor makkelijker de goede studie kiezen.
- Ik vond het leuk om alles op een rijtje te zetten over wat ik allemaal kan en wil,
- Ik vond het heel moeilijk om te maken en dan vooral om de bewijsstukken te zoeken, Ik kon echt niets vinden. Toen heb ik dus ook besloten om met de toelating te stoppen, Het was toch niet wat ik van te voren had verwacht
- Het was op zich wel erg leuk, maar ik vond dat het erg veel tijd kostte en stress veroorzaakte. De bewijsstukken heb ik behoorlijk moeten zoeken en uiteindelijk moest ik die dan ook over doen, Verder vond ik het op zich wel leuk om te maken, ik was best trots aan het einde, dat ik het helemaal had afgemaakt en het resultaat.
- Ik vond het leuk om te doen, alleen ik ben nog maar 17 jaar, Dus zoveel kon ik nog niet invullen.

T.a.v. de portfoliobeoordeling hebben de respondenten de volgende toelichting gegeven:

- Ik ben blij dat ik de kans krijg de studie op HBO Niveau te volgen aangezien ik op het MBO echt het gevoel had dat ik onder mijn niveau zat te werken. Ik vind het een goede keus dat er is gekozen om een gesprek te houden na aanleiding van het portfolio. en dat uiteindelijk daaruit besloten word of je geschikt bent of niet.
- Ten eerste vind ik toonaangevend, omdat het laat zien in hoeverre jij als kandidaat bereid bent tijd te steken in jouw toelating. Het schijnt dat er genoeg mensen zijn geweest, die hun portfolio niet hebben ingeleverd. Ten tweede geeft het een duidelijke reflectie over: hoe jij jezelf ziet zowel nu als in de toekomst en de doelen die je wenst te bereiken met jouw gekozen opleiding. Daarnaast kan het een indruk geven hoe gemotiveerd jij bent om te gaan studeren.
- Tijdens het gesprek werd ik helemaal de lucht in geprezen, er werd mij verteld dat ze nog nooit iemand zo volwassen en met zoveel zelfkennis ontmoet, er werd zelfs gezegd dat ik haar had geschokeerd, ze vond mijn portfolio erg goed, ik had duidelijke concrete antwoorden, en vond mij een eerlijk persoon, negatieve dingen waren alleen mijn spelling, dus ik dacht ik heb het wel gehaald, maar toch niet dus hè, Ik ben daarna doorverwezen naar andere leraren die dan maar een andere opleiding voor mij moesten zoeken en dat heeft nog heel lang geduurd en werd van de kast naar de muur gestuurd, ik zit nu pas ongeveer 4 weken op school en heb een heel grote achterstand, terwijl ik al vanaf 6 juni in het bestand sta..... ik moest de opleiding wel kiezen die ze me aanwezen omdat anders ik me nergens anders meer kom inschrijven omdat het schoolgeld direct al betaald moest worden, voel er heel onprettig bij en ben erg teleurgesteld in Windesheim, waarschijnlijk moet ik ook nog eens van de opleiding af omdat ik niet op tijd een stage plek kan vinden.
- Ben toegelaten, mij hoor je daar niet meer over =D
- De beoordeling voor mijn portfolio was goed, daar was ik het natuurlijk mee eens, Wel vond ik het jammer dat ik geen duidelijke beoordeling heb gekregen, over wat goed en minder goed was.
- Ze waren er goed tevreden over
- Ik ben hartstikke blij dat ik aan ben genomen, Er is verder niet veel (wel een beetje) ingegaan op de motivatie.

- Omdat de beoordelaars zeiden dat er veel schrijffouten is zaten en het een beetje slordig in elkaar zat, en dat klopt ook wel
- Ik vond dat de beoordeling duidelijk was en dat het goed aansloot op de rest van het beoordelingsgesprek, ook ben ik het er uiteraard mee eens omdat ik toegelaten ben op de opleiding.
- Niet zozeer dat het onterecht is wat de conclusie is maar de manier waarop het gebracht is ben ik zeer slecht over te spreken, En dan ook nog nadat je je intro kamp al hebt gehad en naar eigen idee het dus wel gehaald zal hebben!, Ik ging na het eerste gesprek met een klote gevoel weg! moest echt even alles op een rij zetten en dat vind ik niet kunnen! ik werd naar mijn idee toch een beetje een hoek in gepusht en kon opdat moment weinig toe voegen want was eigenlijk even van de kaart! gelukkig is dit wel goed gekomen en waren de volgende gesprekken beter maar dat kwam omdat ik toen al weer bezig was met het feit dat ik spw ging doen, (dit kwam voort uit het eerste gesprek)
- In kon me er prima in vinden
- ik dacht dat de flex. toelating voor mensen zou zijn die nog geen opleiding hadden afgemaakt, die d.m.v. deze test wel konden doorstromen naar het hbo, Dit heb ik kennelijk verkeerd begrepen, aangezien ik ben afgewezen op mijn doorzettingsvermogen en zij hebben gekeken naar het feit dat ik niets heb af gemaakt. Beetje vaag, ik heb zo geen kans gehad om me te bewijzen.
- Wel, omdat ik het volledig eens was dat ik geschikt was voor het HBO, Ook mijn handelingen zijn handig te gebruiken binnen mijn gekozen opleiding,
- Was heel concreet en duidelijk beoordeeld
- Ik ben er eerder mee gestopt, dus ik het ook geen beoordeling gekregen
- In het gesprek kwam naar voren dat ze erg tevreden waren en ik denk zelf ook dat ik prima pas binnen de opleiding, wat betreft niveau en interesse, Ze vroegen zich af waarom ik niet naar de universiteit ging, en dat ben ik me zelf ook gaan afvragen, misschien dat ik dat nog wel ga doen als ik mijn propedeuse heb.
- Omdat ze gelijk hadden over de spellingsfouten.

Toelichtingen van de respondenten die het portfoliogesprek nuttig vonden:

- Voor mijzelf: was het tot zoverre nuttig dat ik mijn wil en motivatie duidelijk kon laten blijken en dat ik er echt voor wil werken om het jaar te halen. voor school: Door een portfolio gesprek te houden kan beter bepaald worden of het desbetreffende persoon voldoende gemotiveerd is en er echt voor wil gaan om het jaar te halen.
- Het portfoliogesprek gaf mij de mogelijkheid ontstane onduidelijkheden op te helderen aan de assessoren. Het gaf mij ook meteen een goede indruk hoe zij over mij dachten; hoe overtuigd zijn waren van jouw geschiktheid. Hetgeen wat mij lange tijd in spanning heeft gehouden.
- Na vrij veel vragen die ingevuld moesten worden zoals in de portfolio beschreven stond ik toch niet het gevoel had dat ik alles van mezelf kon geven, dit kon ik wel in het gesprek, Een stukje van mezelf laten zien.
- Hierdoor kreeg ik een duidelijk beeld van wat belangrijk is voor de opleiding. Ook denk je zo zelf goed na over bepaalde dingen.
- In je portfolio zijn altijd wel een paar dingen niet duidelijk genoeg, Of kan anders over komen dan de bedoeling.
- Omdat je jezelf in persoon kunt uiten en laten horen waarom je wel op de opleiding zou moeten instromen.
- Door dit gesprek kreeg ik inzicht wat er van mij werd verwacht en wat ik zelf precies kon verwachten op de opleiding, hierdoor was ik goed voorbereid toen ik begon met de opleiding.
- Eventuele onduidelijkheden kun je uitleggen.
- Ik heb het als nuttig ervaren, omdat ik tijdens het gesprek beter inzicht kreeg in wat ik wel en niet kan.
- Ik kon nog veel dingen toevoegen, die ik niet op papier kon zetten, Zo konden de assessoren een duidelijker beeld over mij krijgen.
- Ja, voor een deel, ik vond het relevant wat ze vroegen, maar voor een deel ook niet want soms was het een beetje ver gezocht, net als de bewijsstukken, Als je pech hebt kan dat heel verkeerd uitgelegd worden en dus ook beoordeeld worden, Verder krijg je in het gesprek wel genoeg ruimte om dingen toe te lichten, aan het einde vroegen ze ook of ik nog iets relevants te zeggen had enz.
- Het is gewoon belangrijk je ook verbaal te kunnen verantwoorden naar de assessoren toe. Het geeft de school een indruk van wie je bent (hoewel hier ook uitgekeken moet worden voor uiterlijke vooroordelen), Tevens is het een kans voor de deelnemer zich te profileren.

Respondenten die het portfoliogesprek niet nuttig vonden, gaven als toelichting:

- omdat er nu alleen maar veel voor mij verpest is omdat de school ze slordig met mij om is gegaan....
- Uiteindelijk wel omdat er voor mij geregeld is dat ik nu toch een opleiding volg spw, om dan vervolgens alsnog sph te kunnen gaan doen. Maar kijk toch nog maar eens goed hoe die gesprekken voorbereid worden, Naar mijn idee dacht de persoon dat ze mij aardig kon inschatten en kende maar als ze misschien wat andere vragen naar mij gericht had en misschien eerst een voorstel gesprek (laat zien wie je bent) ofzo (wat misschien een goed idee is) had gedaan ze misschien het verhaal anders gebracht
- Ze hebben me uiteindelijk geen kans gegeven om het te proberen, het rare vind ik vooral dat ze me eerst mee laten gaan op kamp, vervolgens lekker maken met colleges die ik heb gevolgd, en pas daarna het gesprek plaatsvond, Ik ben hierover erg boos en teleurgesteld, ik hoop voor de mensen die hier de volgende keer aan meedoen dat jullie het dan wel goed hebben gepland, dat je geen valse hoop krijgt! het gesprek had voor het kamp moeten plaatsvinden, ik was helemaal aan de klas gewend, ik vond de colleges leuk, maar dan mag je uiteindelijk alsnog oprotten, had me dan een voor een jaar toegelaten, en dan geëvalueerd hoe het is gegaan hoe ik er voor sta op dat moment, maargoed, daar heb ik niets meer aan.
- Ik heb geen portfoliogesprek gehad.
- Alleen het gedeelte over wat je allemaal had gedaan was nuttig, want dan zie je wat iemand kan, maar de rest vind ik niet van toepassing. Dan vind ik de domeintoets en de capaciteitentoets een beter middel.

Overige opmerkingen met betrekking tot de portfolioprocedure waren:

- ps hoeft niet anoniem te blijven... mijn naam is (verwijderd), doe de opleiding (verwijderd) op Windesheim Zwolle, en ben erg ontevreden hoe er met mij is om gegaan.. ben helemaal niet tevreden over hoe het is gegaan en zit er nu nog steeds door in de problemen.
- het klinkt allemaal negatief misschien, maar verder ben ik echt wel positief. Ik ben blij waar ik nu zit en vind het verder een prima school waar ik het naar mijn zin heb en ben blij dat ze mij ook kunnen helpen te doen wat ik nu doe!!!
- Ik vind dat het misschien een beetje veel was, sommige dingen en dan krijg je dat je soms een beetje uit je nek gaat kletsen. Verder vind ik het een nuttig middel om mensen te beoordelen op hun kwaliteiten en werkervaring, dingen die relevant zijn voor je opleiding, In combinatie met het gesprek is het een zeer nuttig middel.
- Een beetje onduidelijk
- Ik vond de procedure erg goed qua niveau en inhoud. Het was een goed middel om te kijken of ik geschikt was voor de HBO-opleiding en als ik niet had besloten om toch mijn VWO af te maken, had ik ook zeker de hele procedure afgemaakt (portfolio en portfoliogesprek).

Antwoorden m.b.t. de procedure

Wat de respondenten van de procedure vonden:

- het was wel een goed idee, maar het is bij mij behoorlijk fout gegaan, doordat er slordig met mijn gegevens zijn omgegaan...
- De procedure was voor mij duidelijk, Echter, ik kreeg te horen dat ik nog niet mocht beginnen (via de telefoon) wat me in de eerste periode een achterstand heeft bezorgd, dat vond ik wel jammer, Tevens mis ik nu een studiepunt omdat ik niet met het kamp mee mocht... Met alle gevolgen ook daar weer vandien.
- nou dat spreekt wel voor zich! op zich positief op wat kleine puntjes
- brak, ik heb het eerder beschreven
- Ik vond het een goede procedure, Het was heel duidelijk wat je te wachten stond met deze opleiding
- Goed
- Goed. Alleen jammer dat ik zo laat duidelijkheid kreeg of ik toegelaten was of niet.
- Ik heb de procedure als heel prettig ervaren. Ik vond dat ik goed begeleid werd en de instructies waren mij duidelijk.
- Prettig, met name de snelheid van uitslagen, en vervolg.
- Ik vond de procedure erg goed, Je kon jezelf bewijzen tijdens de verschillende onderdelen, Alle competenties die belangrijk zijn voor de opleiding kwamen aan bod,

- Goed, het duurde alleen te lang
- De procedure was saai, maar nodig
- Prima, ook goed geregeld, alleen de uitslag en het begin van de opleiding waren erg kort op elkaar.
- Het duurde erg lang, waardoor je een behoorlijke tijd in spanning zat, Wel ben ik ontzettend blij dat ik er op deze manier ben 'ingerold', Ik vond het super dat ik hier aan mee mocht doen, Ik ga met heel veel plezier naar school.
- Ik vond dat alles wel snel achter elkaar verliep, Dit vond ik persoonlijk wel prettig, want dan zit je minder lang in de onzekerheid in afwachting van de gehele procedure.
- Niet ingewikkeld..
- Om even terug te komen op vraag 34 (welk onderdeel is het meest zinvol voor het bepalen van de geschiktheid, LK), het is het geheel van alle drie, het is erg moeilijk om 1 ding te noemen, Ik vond het echt geweldig dat ik deze mogelijkheid kreeg, Ik ben erg tevreden over het geheel, ik denk dat het een realistisch beeld geeft over wie ik ben en hoe ik tegenover deze opleiding sta, Het belangrijkste is misschien ook wel het gesprek, want dan krijg je de kans jezelf te bewijzen, op je eigen manier.
- Maar raar, ik vind het zonde van mijn geld dat ik mee heb gedaan, De vragen over "maatschappelijk werk en dienstverlening" had ik wel goed beantwoord, vind het dan erg raar dat je afgerekend word op de taal- en rekenvragen, waarbij je opgejaagd werd door de tijd.
- Wel goed.

Tips en aanbevelingen voor verbetering zijn:

- ja neem contact met mij op 06xxxxxxx
- Ja, zorg dat de leerlingen na de toelating een goede (aparte) begeleiding krijgen, Gooi ze niet zo in het diepe, geef ze strakkere begeleiding (denk aan een apart introductief hoorcollege of zo)...
- Ja, ik vind het niet handig om het portfolio gesprek rond het kamp te plannen, Want de leerlingen zijn moe en kunnen zich dan niet optimaal voorbereiden.
- Als dit project in de komende jaren wordt voortgezet is het denk ik verstandig om te zorgen dat: "voor het nieuwe schooljaar begin (dus voor september) al duidelijk is of de respondenten van het toelatingsexamen daadwerkelijk toegelaten zijn of niet(afwezen)." Ik heb het als vervelend ervaren dat ik 3 weken mee moest draaien in de klas met constant het gevoel van dat ik misschien alsnog terug zou moeten naar de andere school. daarbij koop je natuurlijk ook nog geen boeken als het nog niet duidelijk is, daardoor kan je niet echt een goede start maken op de opleiding.
- Ja. jullie hadden, net als bij de capaciteitentest, meer voorbeelden en oefeningen ter voorbereiding op de Domeintoets kunnen geven. Ik werd eerlijk gezegd nogal een beetje verrast door de test.
- Ja, beoordeling portfolio voorafgaand van het gesprek i.v.m. eventuele voorbereidingen hierop.
- de onderdelen sneller op elkaar, en het duurde lang voordat je wist of je aan de opleiding kon beginnen, Misschien toelatingstesten voor de zomervakantie, of in de eerste weken van de 'vakantie'
- Stel het "portfolio" de volgende keer anders op, Het lijkt nu een beetje op een cv. Maak het iets levendiger, iets meer eigen inbreng, laat de student zelf maar een motivatie formuleren waarom hij toegelaten moet worden en niet via een of ander stappenplan.
- de uitslag of de toets zelf eerder afnemen omdat ik met de opleiding was begonnen en na twee week pas kreeg te horen dat ik ook daadwerkelijk was toegelaten,
- De procedure sneller laten verlopen
- nee goed werk!
- Ja, de procedure zou veel sneller kunnen, ik was al een paar weken bezig met de opleiding en toen moest een klasgenoot nog weg omdat ze niet toegelaten werd, Ze was al helemaal ingeburgerd en zo en dan opeens moet ze weg, Ik had het geluk dat ik mijn bezigheden kon voortzetten, maar het was wel een probleem geweest als ik na het gesprek toch zou worden afgewezen, Misschien als er meer mensen op dit traject gezet konden worden kon bijvoorbeeld de portfolio sneller nagekeken worden, en dan zijn dit soort problemen beter te ondervangen.
- Meer vragen over de opleiding stellen om zo een echt beeld te kunnen krijgen over de vakkundigheid die de mensen beschikken.
- Misschien een andere omgeving, het was er erg rumoerig.

Bijlage 6

Respons docenten/loopbaanbegeleiders over de F.T. procedure

Na afloop van de eerste uitvoering van de procedure Flexibele Toelating is een online vragenlijst toegestuurd aan docenten en loopbaanbegeleiders die bij deze uitvoering betrokken zijn geweest. Er zijn 9 vragenlijsten verstuurd, waarvan er 5 zijn ingevuld. Drie van de respondenten hebben met name ervaring opgedaan met (onderdelen van) het sociale domein, vier met (onderdelen van) het technische domein (twee docenten/loopbaanbegeleiders hebben dus ervaring met beiden).

Capaciteitentest

Alle respondenten zijn het eens of helemaal eens met de minimumscores waaraan een kandidaat moet voldoen om door te gaan. Ook vinden allen de capaciteitentest een nuttig instrument binnen deze procedure. Toelichtingen bij deze evaluatie zijn:

- De capaciteiten van een persoon geeft een kader. Je kunt toetsen of een persoon een HBO opleiding qua cognitieve capaciteiten aan kan.
- capaciteiten test heeft zijn nut al bewezen; met 21+ toelating werken we er ook naar tevredenheid mee
- de verschillende vragen maakten duidelijk wat de a.s. student minimaal nodig heeft om op HBO-niveau te kunnen studeren.
- Het geeft de kandidaat een reëel beeld over de haalbaarheid. Zij starten toch met een andere kwalificatie dan andere studenten, door de capaciteitentest weet je iets zekerder of het ook haalbaar is.

Als aanbeveling wordt gegeven:

'Meteen een gesprek over het wel of niet gehaald hebben van capaciteitentest zou ik goed vinden, gelijk trekken met 21+. Geeft duidelijkheid (niet nog langer moeten wachten om te weten of je dat onderdeel gehaald hebt of niet) en geeft ruimte voor vragen over hoe ze de capaciteitentest moeten interpreteren, is zorgvuldiger naar de klant toe.'

Domeintoets

Twee respondenten hebben met de domeintoets voor het sociale domein gewerkt. Zij zijn het beiden eens met de normering en vinden de antwoordsleutels goed hanteerbaar. Overeenkomsten tussen resultaten op de domeintoets en het portfolio werden gezien, zij het dat maar één respondent deze vraag kon beantwoorden (daar de ander niet bij de portfolioprocEDURE is betrokken).

Ook voor het technische domein hebben twee respondenten met de domeintoets gewerkt. Zij vinden de antwoordsleutels iets minder goed hanteerbaar (1x oneens, 1x niet eens, niet oneens). Over de antwoordschalen wordt het volgende opgemerkt:

- Vond de antwoord mallen bij de openvragen niet altijd duidelijk en wil daar nog wel een aanpassing op als we hier mee doorgaan
- Nog even goed kijken naar de schalen
- Ik vond de techniektoets in algemeen iets eenduidiger te beoordelen dan sociale toets

De respondent die met zowel portfolio als domeintoets had gewerkt was het eens met de stelling: 'de presentaties van de kandidaten op de domeintoets komen goed overeen met de conclusies op basis van het portfolio'.

Alle respondenten vinden de domeintoets een nuttig instrument binnen de procedure van flexibele toelating. Toelichtingen bij deze beoordeling zijn:

- zeker als opleiding specifieke toets, niet geschikte kandidaten vallen nu door de mand; die je er niet met alleen een capaciteitentest uit zou halen
- De schalen waren af en toe lastig te gebruiken. Bijvoorbeeld vraag 11: bij optie 2 en 3 zijn soms varianten, en is het niveau van antwoord ook heel verschillend: is het bijvoorbeeld heel goed onderbouwd maar wel gericht op belang cliënt en minder op wat hij wilt bereiken en dan moet je toch 2 punten geven terwijl iemand anders het misschien minder goed onderbouwd maar wel het doel aangeeft. Gaf soms wat dubbel gevoel en discussie in beoordeling.

Bij de techniektoets viel op dat bijna niemand de windsnelheid goed had berekend ('is dit feit dan toch te goed 'verstopt' in de vraag?). Tenslotte merkte een respondent op dat veel kandidaten door de meerkeuzevragen bijna geen punten meer nodig hadden van de meerkeuzevragen. Deze laatste twee observaties zullen tijdens de kwantitatieve evaluatie nader worden onderzocht.

Wiskundetoets

Respondenten zijn het eens met de normering van de wiskundetoets. Ook vinden zij het een nuttig onderdeel van de procedure. Wel wordt hier het volgende opgemerkt (door één van de twee respondenten):

- Is wel een gok dit antwoord, ik weet zelf echt heel weinig van wiskunde, vind het goed dat de toets er in zat maar kan eigenlijk niks zeggen over de kwaliteit en de normering (mis hier optie geen mening/weet niet)

Portfolio

Gemiddeld hebben docenten 70 minuten besteed aan het lezen en beoordelen van het portfolio, variërend van 50 minuten tot 1 uur en 40 minuten. Aan de voorbereiding van het gesprek zijn docenten ongeveer 25 minuten kwijt (20-30 minuten). De uitvoering van de gesprekken zelf variëren van drie kwartier tot een uur. In totaal is dit iets minder dan 2,5 uur per assessor per portfolio.¹

Redenen voor afwijzing naar aanleiding van het portfolio en het portfoliogesprek waren:

- De studie sloot niet aan bij de persoon, Het portfoliogesprek was een soort studie-oriëntatiegesprek, Bijv. een persoon had wel de capaciteiten voor het HBO, maar zou zich gelukkiger voelen op MBO-niveau. Hij kwam daar tijdens het gesprek achter, of persoon met autisme wilde een studie kiezen die niet rekening hield met zijn autisme.
- Portfolio's die onvolledig waren ten opzichte van de gestelde normen kregen een herkansingsmogelijkheid, Was daar niet binnen de gestelde tijd aan voldaan dan was de student "niet toelaatbaar", te weinig analytisch vermogen, motivatie, orientatie voor gekozen opleiding, uitvoering portfolio, houding t,o,v, opleiding. Kortom, algehele geschiktheid voor de opleiding,
- onvoldoende vooropleiding; onvoldoende motivatie voor het domein; bij doorvragen blijkt dat met name de ouders deze opleiding wel zien zitten voor hun kinderen (meestal geen eigen initiatief van de a,s, student),

Over het meeste bruikbare onderdeel van de portfolioprocedure bij het komen tot een beoordeling verschillen de meningen. Persoonsgegevens, competentiebeschrijvingen, bewijsstukken werden door 2 docenten genoemd, motivatie door 1. Over het gesprek was relatief de meeste overeenstemming: dit werd door 3 van de 5 respondenten genoemd.

Toelichting bij deze beoordelingen:

---

¹ Uit een evaluatiegesprek met docenten die deze evaluatie niet hebben ingevuld, kwam een hogere tijdsbesteding (ongeveer 4 uur), inclusief voor- en nabespreking.

- de kwaliteit van de portfolio's was over het algemeen erg mager. Erg oppervlakkig uitgewerkt. Via het gesprek kwam pas de diepgang (portfoliogesprek)
- Al deze onderdelen zijn belangrijk in het portfolio, Competentiebeschrijving en bewijsstukken zijn nuttig voor het beoordelen van het reflectievermogen, Motivatie geeft een beeld van de houding en oriëntatie en motivatie voor de opleiding, En de persoonsgegevens geven een goed beeld van de ervaring en kennis die al aanwezig is/kan zijn bij studenten, Het gesprek kan heel verduidelijkend werken, vooral bij studenten die een matig portfolio hebben gemaakt kan het gesprek doorslaggevend zijn, Het gesprek is dus bedoeld om onduidelijkheden en vragen helder te maken, Daarnaast kun je de studenten ook nog tips meegeven voor het studeren in het hbo,
- Persoonsgegevens zijn nog onvolledig (voorstel is via Paul Leushuis al doorgegeven); competentiebeschr. geeft realistisch aan wat student aankan; bewijs = vooral wat ontbreekt is belangrijk; gesprek geeft verbinding tussen gelezen beeld en de realiteit en kan de blinde vlekken bij de ass. ook tonen, dus doorvragen werkt.

Over de kwaliteit van de portfolio's zijn 3 verschillende beoordelingen gegeven: zeer laag, middelmatig en hoog. Eén van de respondenten vindt het portfolio geen nuttig onderdeel in de procedure. Als toelichting wordt gegeven:

- Ik denk dat de kandidaat nog meer geleid en ondersteund moet worden bij het samenstellen van zijn/haar portfolio om tot een bruikbaar portfolio te kunnen komen,

Toelichting van respondenten die het portfolio wel nuttig vinden is:

- Het geeft inzicht in motivatie, aanwezige kennis, mate van reflecteren.
- Kandidaten prepareren zich op een opleiding en checken zo hun motivatie.

Algemeen

Als meest geschikte onderdeel om de geschiktheid van de kandidaat te bepalen wordt door 1 persoon de capaciteitentest genoemd, door 1 de domeintoets en door 3 het portfolio (incl. gesprek).

Over de procedure werden de volgende opmerkingen gemaakt:

- heb daar niets over te melden
- Erg onduidelijk, De procedure kwam erg laat op gang, Voor studenten was dit erg vervelend, met name omdat zij aan het begin van de opleiding nog niet wisten waar ze aan toe waren w,b, toelating
- Niet goed voorbereid, te weinig tijd, procedures veranderden en was niet altijd duidelijk voor de kandidaten
- Een goede vormgeving (ondanks misplanning) is er toch een goed model uitgekomen. Ik heb bij de tijdsinvestering per student ook de nabesprekingstijd per dag (i.s.m. de andere assessoren) uiterst belangrijk gevonden; daarom verwerkt in de tijdsduur van voorbereiding gesprek. Onze werkwijze van PF-gesprek met het koppel: OSIS-medewerker en een Domeindocent werkte uitstekend,
- Er zaten zeker organisatorisch nog veel kinderziektes maar ik vind uiteindelijk dat we het goed gedaan hebben, We moeten er wel voor zorgen dat volgend jaar de uitslag voor start opleiding duidelijk is, nu was dit heel hinderlijk en onprofessioneel dat dit een maand later pas was, Goede planning nodig (ook wat betreft bezetting, medewerkers studieloopbaancentrum en docenten),

Tips en aanbevelingen voor het vervolg van de procedure zijn:

- Procedure eerder starten
- Goede PR bij start programma
- Vooropleidingseisen goed kenbaar maken bij de doelgroep
- BIJ VRAAG 23: start met een capaciteiten test; is deze voldoende dan de domein toets; is dit RUIM voldoende tot goed dan toelaten, is de domein toets net voldoende of twijfel dan pas de portfolio opdracht inzetten.

- beter aanmeldingsformulier
- CV gelijk met aanmelding opsturen
- Eerder contacten leggen met toeleverende MBO-scholen en misschien een voorlichting voor de doelgroep
- Nu is het de tijd voor de onderwijsbeurzen; hoe staat het met het nieuwe voorlichtingsmateriaal?
- Veel concreter toegespitste vragen bij de persoonsgegevens: met name over cijferlijsten, diploma's, tussentijdse 'uitstapjes' enz. moeten allemaal worden ingevuld, (Zie evaluatie van P. Leushuis)